

GLASILO
SZDL
LJUBLJANA-
BEŽIGRAD

ZBOR OBČANOV

LETO: VII., ŠTEV. 6

OKTOBER 1967

CENA 40 par (40 st. din)

Bežigrajsko gospodarstvo:

GRADBENIŠTVO IN TRGOVINA

Bežigrad ponavadi imenujemo »stanovanjska občina«. S tem hočemo največkrat reči, da je gospodarsko dokaj šibkejša kot druge ljubljanske občine. Tako je včasih res bilo, zadnja leta pa je Bežigrad tudi gospodarsko precej močnejši: povečale so se tovarne, razširila gradbena in trgovska podjetja. Po podatkih o poslovanju gospodarskih organizacij v Ljubljani v letošnjem prvem

polletju, Bežigrad precej visoko »kotira«.

Po celotnem dohodku gospodarskih organizacij v prvem polletju letos je med ljubljanskimi občinami Bežigrad na drugem mestu, za občino Center in pred Siško ter Mostami. Struktura celotnega dohodka odkriva, da je Bežigrad »najmanj industrijska« občina v Ljubljani, saj je delež naše občine le 8,6 odstotka celotnega dohodka industrije v Ljubljani. Delež industrije Centra znaša 30,9 odstotka, Siške 30,6 odstotka, Most 18,7 in Viča 11,2 odstotka celotnega dohodka vse industrije v Ljubljani. Večji delež v gospodarstvu Ljubljane pa imajo gradbena (sem so všteta še montažna ter projektantska podjetja) in trgovska podjetja, ki imajo svoj sedež za Bežigradom. Celotni dohodek gradbeništvu bežigrajske občine znaša 31 odstotkov celotnega dohodka gradbeništvu v Ljubljani, delež trgovine pa 10,3 odstotka celotnega dohodka trgovine v Ljubljani.

V celotnem dohodku vsega gospodarstva v Ljubljani znaša delež trgovine in gostinstva 67,7 odstotka, industrije 18 odstotkov, gradbeništvu 5 odstotkov, prometa 4 odstotke itd. Struktura dohodka za Bežigradom, je vsaj glede deleža trgovine in industrije, močno podobna »ljubljanškemu profilu«. Za Bežigradom znaša delež trgovine 64,1 odstotka celotnega dohodka vsega gospodarstva v občini in delež industrije 14,2 odstotka; v občini Center trgovina: 82,5 odstotka, industrija 8,2 odstotka; v Mostah: industrija 57,2 in kmetijstvo 26,6 odstotka; v Siški industrija 52,1 odstotka, trgovina 34,5 odstotka; na Viču: industrija 40,6 in trgovina 33 odstotka celotnega dohodka vsega gospodarstva v tej občini.

Delež Bežigrada v neto produktu (novoustvarjena vrednost — razlika med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi) celotnega gospodarstva Ljubljane znaša 12,5 odstotka, Centra 56,7 odstotka, Siške 15,5 odstotka, Most 7,9 in Viča 7,4 odstotka.

V vseh gospodarskih organizacijah v Ljubljani je bilo v letošnjem prvem polletju zaposlenih povprečno 103.148 ljudi; v industriji 37.082, v trgovini in gostinstvu 23.228, v gradbeništvu 16.136, v prometu 12.934, v obrtnih organizacijah 6.649, v kmetijskih organizacijah 2.795 itd.

Gostov manj deviz več

Do zaključka glavne turistične sezone, se pravi do konca meseca avgusta, so za Bežigradom zabeležili za 19% manj domačih in tujih turistov, kot lani v tem času. Statistika upošteva le turiste, ki so prenočevali za Bežigradom, se prijavili in plačali turistično takso.

V osmih mesecih je prenočevalo za Bežigradom 14.061 tujcev (lani 16.452) ter 3.337 domačih turistov (lani 4.839). Nočitev tujih turistov je bilo 20.221 (lani 24.246), nočitev domačih gostov pa 4.547 (lani 7.488). Število nočitev se je zmanjšalo v primerjavi s preteklim letom za 23%, kar kaže, da se turisti še krajši čas zadržujejo v Ljubljani. Upoštevati pa je treba, da so lani za Bežigradom zabeležili precej gostov in nočitev na račun svetovnega prvenstva v hokeju; v predsezoni so bili zasedeni internati in domovi za igralci in obiskovalci te prireditve.

Podatke o turističnem prometu za Bežigradom lahko upoštevamo le kot barometer za tranzitno turistično središče, kakršno je Ljubljana: turisti takšna križišča še hitreje zapuščaj. Statistika pa seveda ne registrira izletnikov, ki se zadržijo v Ljubljani le čez dan. Teh je čedalje več, o tem pa priča močno povečana prodaja blaga za devize v ljubljanskih trgovinah. Večji devizni izkupiček je tedaj edini uspeh mednarodnega leta turizma v Ljubljani.

„Energoinvest“ bije plat zvona

- Prelahka kuverta ne gre v račun
- Brez izvoza ni kruha

Črnuče, oktobra — Delavci in uslužbenci črnuške tovarne transformatorjev so dobili zadnji mesec 80 odstotkov plače. Med ljudmi je završalo. Kdo je kriv? Vsako leto delamo več, naredimo več, plače pa padajo. Sicer pa je to običajno zmanjšanje zaslužka viselo nad tovarno že dobrega pol leta. Vsi so vedeli, vsi so pričakovali, da se bo nekaj zgodilo, toda zares završalo je šele, ko so prejeli kuverte z denarjem za september.

Na zadnjem sestanku sindikalne podružnice so padla naslednja vprašanja:

■ Zakaj delamo transformatorje za Sovjetsko zvezo, če pa nam ta posel prinaša izgubo?

■ Kdo je podpisal pogodbo s Sovjetsko zvezo?

Pionirski praznik

V počastitev 25-letnice pionirske organizacije je Zveza prijateljev mladine občine Bežigrad organizirala pohod pionirjev na Rašico. Pionirski odredi vseh bežigrajskih osnovnih šol so — to krat pod imeni slavnih partizanskih brigad — prišli na Rašico, kjer je bil partizanski miting. Borci so pionirjem pripovedovali o NOB, nastopila je godba milice in pevski zbori, vojaki pa so jim pripravili pravi partizanski golaz.

■ Bomo še delali za SZ in si povečevali izgubo?

■ Zakaj ne bi pregledali pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov?

■ Zaupnica vodilnim uslužbencem podjetja.

■ Kako sanirati finančno situacijo, v kateri se je znašlo podjetje?

■ Si bomo še lahko sami rezali kruh ali ne?

Takšna in podobna vprašanja so kar deževala. Iz razprave se je čutilo, da vsi iščejo rešitve. Kako in kam, da bomo imeli dovolj kruha za vse?

Izvoz za vsako ceno

Gospodarski položaj tovarne je naslednji:

Do konca leta bodo izdelali za okrog 5 milijard S din transformatorjev, kar je za dve milijardi manj kot predvideva letošnji proizvodni plan. To se je zgodilo zaradi tega, ker se je obratovanje nove tovarne nekoliko zavleklo. Kljub temu dejstvu pa bodo v Energoinvestu letos naredili za 50% več transformatorjev kot lani.

Kje so torej vzroki za kritično stanje?

Po gospodarski reformi je ostala cena transformatorjev na domačem trgu neizpremenjena, material se je podražil za okrog 35%. Na domačem trgu so letos prodali 55% proizvodnje, na tujem pa 45%. Glavna odjemalca sta Indonezija in SZ. Posel z Inse je zaradi suške krize fidezijo je dober, vendar pa nanašajo precej znanjšal. Ladje morajo pluti okrog Afrike, kar prevoz močno podraži. Posel s SZ pa je bolj slab. Kupec plača komaj vgrajeni material, dela pa ne, čeprav so sklenjene cene na nivoju svetovnih cen. Transformatorje v to državo pošiljajo na osnovi pogodbe, ki jo je z naše strani sklenil Odbor proizvajalcev transformatorjev, ki ga sestavljajo Rade Končar, Elektrosrbija in Energoinvest.

Kaj storiti? Od skupno 60 tisoč ton transformatorjev, ki jih letno dajo na trg jugoslovanska podjetja, jih Jugoslavija ne potrebuje več kot

Nova pošta v Stožicah

Podjetje za PTT promet je seznanilo občinsko skupščino z načrti za gradnjo telefonskega omrežja, centrale in poštne uradov v bežigrajski občini. V Stožicah bi zgradili centralo, ki bi imela v začetku 2000 telefonskih priključkov ter poštne urad. Dela bi končali v dveh letih. Občinska skupščina mora zagotoviti denar za gradnjo poslopja.

Podjetje za PTT promet ima v načrtih tudi ureditev novega poštne urada v centru Bežigrada.

20.000 ton. Torej, če hoče Energoinvest živeti s proizvodnjo transformatorjev, se mora na vsak način orientirati v izvoz. Ker mu izvoz prinaša izgubo (letos so uki-

NADALJ. NA 6. STRANI

Telovadnica v Dolu

Pri šoli v Dolu bodo še ta mesec začeli graditi novo telovadnico. Zraven bodo tudi garderobe in sanitarni prostori; telovadnica bo dolga 26 metrov, široka 14 metrov in 7 metrov visoka.

Med novim objektom in obstoječo šolo bo velika veža, ki jo bo mogoče uporabiti za kino predstave, igre, predavanja in druge prireditve. Prostora bo za približno 160 sedežev.

Najlepši vrt v Ljubljani

Jakob Vavpetič iz Godežev ulice št. 1 v Stožicah ima v vsej Ljubljani najlepše urejen vrt, zraven pa še balkon in okna svoje hiše. Dobil bo prvo nagrado v letošnji akciji »Ljubljana v cvetju«, ki jo organizirajo turistična društva in časopis »Ljubljanski dnevnik«. Mimo Jakoba Vavpetiča se je za Bežigradom zelo dobro odrezala še Bogomila Cvetan iz Triglavске ulice 35.

Namen akcije »Ljubljana v cvetju« je spodbuditi občane, da bi bolj skrbeli za estetski videz hiš, bodisi družinskih ali blokov.

Komisija, ki je obhodila Bežigrad, je videla na vrtovih, balkonih in oknih mnogo lepega cvetja, vendar pa se precej lastnikov teh lepot ni prijavilo za oceno in nagrade.

Ugotavljajo še, da prebivalci novih blokov, zlasti ob Titovi cesti, kaj malo skrbijo

jo za polepšanje oken in balkonov svojih stanovanj. Namesto cvetja bi tam lahko ocenjevali puste betonske zidove in razobešeno perilo.

Akcijo »Ljubljana v cvetju« bodo nadaljevali prihodnje spomladi.

Nov vrtec »Ciciban«

V začetku oktobra so v Soseski 6 v Stožicah odprli nov vrtec. Sprejel je 120 dojenčkov in otrok, ki so jih starši prijavili že mnogo prej, preden je bil vrtec zgrajen.

Vzgojno-varstvena ustanova »Ciciban« je najlepša tovrstna ustanova v bežigrajski občini in ena najmoderneje opremljenih v Ljubljani.

RAZDEJANJE V STOLPNICAH

Kdo je kriv?

To se pogosto sprašujejo stanovalci, ki so odšli pred vselitvijo čedne vsote milijonov, razen tega plačujejo vsak mesec še določen znesek za vzdrževanje. Na prošnjo stanovalcev smo si ogledali stolpnice v Šarhovi 30 v Stožicah in lahko samo potrdimo, da je skrajno zanemarjena. Ne samo okolica, o kateri so imeli prebivalci največ povedati, marveč tudi notranjost je sprejela nova, moderno grajena hiša, svoje prve stanovalce in že je takšna, kot bi preživela desetletja.

Znano je, da sta red in snaga v hiši odvisna predvsem od stanovalcev, ni pa povsem odveč, da napišemo tudi kakšno besedo o hišniku. Navada je, da hišnik skrbi za red okrog hiše, za snago v dvigalih in da na primer skrbi, da je stopnišče čisto. Tu pa se dogaja, da ni stopnišče pometeno tudi po teden dni in več, vendar stano-

Priznanja za bežigradske gostince

Na gostinsko turističnem zboru, ki je bil 10. in 11. oktobra v Rogaški Slatini, je gostinsko podjetje Bežigrad dobilo 3 kolajne: kulinarični izdelek »Jurček« je dobil srebrno kolajno, bronasto kolajno so dobili za vzorni pogrnjek, natakhar Franjo Kernjak pa je zmagal v teku s piadnji.

valci na delo hišnika ne morejo kaj prida vplivati. Zato bi bilo dobro, če bi stanovanjsko podjetje Bežigrad odgovorilo, po kakšnem kriteriju je izbiralo in izbira hišnika za stolpnice. Kajti ljudem, ki so plačali stanovanja s svojim denarjem, ni vseeno v kakšni hiši stanujejo. In da se stolpnice da lepo urediti, kaže skrbno delo hišnika v stolpnici, ki je bila vseljena pred kratkim. Tu vlada red, tu se po hodnikih ne podijo otroci, tu iz nabiralnikov otroci ne pobirajo pošte in časopisov, kar vse se na Šarhovi 30 dogaja, ne da bi to večina stanovalcev želela.

ZBOR OBČANOV

glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Bežigrad. Izhaja vsak mesec Ureja uredniški odbor. Predsednik uredniškega odbora: Joško Pirnar. Odgovorni urednik: Janez Snoj — Cena izdoda: 40 starih dinarjev, letna naročnina 300 starih dinarjev, za delovne organizacije tisoč starih dinarjev. — Tekoči račun pri NB 501-8319/2 — Rokopise in slike pošiljajte na naslov: »Zbor občanov«, Ljubljana, Parmova 33.

Pomožno nogometno igrišče za šolo »Vita Kraigherja« že vrsto let uporabljajo nogometaši Olimpije za trening. To je prostor v jami, ki jo stari Bežigradčani dobro poznajo, ker je bila pred vojno zatočišče za več deset barak in kolib, v katerih so živitarili vsake sorte reveži. Novi čas po osvoboditvi je naredil svoje. Barake so izginile, ostala je zapuščena jama velikih razsežnosti, ki so jo počasi začeli zasipavati s smetmi in drugim odpadnim materialom.

Dve tretjini te jame za šolo — oziroma na njeni južni strani — sta postali last TVD Partizana — ostala tretjina pa je postala last SLP (splošno ljudsko premoženje). Zaslišno oziroma pomožno igrišče je v tej jami že vrsto let uporabljali pa so ga nogometaši, atleti in mladina nasploh. Resnica je, da je bila jama le za silo urejena in še zdaleč neizkoriščena. Vsi se strinjamo, da je lepo in prav, da se začne ta kompleks zemlje smotrno urejati, da bi se ne spremenil v smetišče, zaraščeno s travo in grmičevjem. Vendar! Prostor, ki ga opisujemo, je bil namenjen za gradnjo velikega telovadnega doma, z letnim telovadiščem, pomožnimi igrišči, itd. Res, da nikdar ni bilo potrebnega denarja, toda najkasneje čez deset let bomo takšen prostor za podobne namene krvavo iskali po zidanem Bežigradu. Dobro, čez deset let, če ne morda še poprej.

Občinski svet za kulturo, prosveto in telesno kulturo je že lani sprejel sklep, da

morajo imeti vse šole tudi svoja letna telovadišča.

Nogometaši imajo svoj račun

Sola »Vita Kraigherja« je planirala, da bo do 68. leta takšno telovadišče zgradila na prostoru okrog 3.000 kv. metrov v tej jami. Zdaj pa se je na lepem pojavil nogometni klub Olimpija in začel meni nič tebi nič, urejati ves kompleks. Nima pa ne lokacijskega, ne gradbenega dovoljenja za takšno početje, niti lastninskih pravic do zemljišča...

Na tem terenu se križajo interesi šole Vita Kraigherja, TVD Partizana — Bežigrad, atletskega kluba Olimpije in NK Olimpije. In tu naj bi napravila red občina!

Nihče ne bi imel ničesar proti, ko bi si Olimpija želela urediti samo pomožno nogometno igrišče, ki bi tako ali tako lahko služilo tudi šoli, Partizanu, atletom in mladini nasploh, toda ambicije profesionalne nogometne organizacije so veliko večje. V bližnji prihodnosti namerava prav na tem terenu zgraditi nogometni stadion za okrog 40.000 gledalcev.

Občina je doslej zahtevala, naj si Olimpija najprej uredi lastninske pravice, če namerava graditi naprej. Zaenkrat se pri nogometnem klubu ta poziv še nihče ni zgal. TVD Partizan ima v lasti dbršen del tega zemljišča, je vredno okrog 10 milijonov S din, ostalo pa je last šole in SLP.

Gradbeni inšpektor molči

Normalno bi bilo, da bi prvo besedo spregovoril gradbeni inšpektor ugotovil, da gre za črno gradnjo. Toda mestni gradbeni inšpektor je hkrati v isti osebi tudi funkcionar nogometnega kluba Olimpije... In gradbena dela v jami, ki niti ni last Olimpije, nadaljujejo!

Šola bo po prvih razgovorih (in po milosti profesionalnih nogometašev) vendarle dobila minimalni prostor za svoje namene. Atleti naj bi po ustnih zagotovilih dobili pravico od časa do časa trenirati na tem igrišču, če bodo uskladili urnike, če... In ko bodo okrog novega igrišča zgradili še tribune za 40.000 gledalcev, bo vsem ustnim dogovorom odzvonilo. Če ne že veliko prej.

Ce ne bi bilo drugih interesov za ta prostor, če bi bila bivša jama v celoti občinska last (SLP), potem bi se morda težko kdo nšel, ki bi nasprotoval že začeti črni gradnji. Toda stvari stoje precej drugače.

Okrog 18.000 kvadratnih metrov prostora, ki ga predstavlja ta napol zapuščena jama, predstavlja kapital, ki nam bo v naslednjih nekaj letih še kako potreben, ko med stanovanjskimi bloki za Bežigradom ne bo več travnikov in »lukenj«. Z lučjo bomo iskali prostor za letno telovadišče, pokriti in olimpijski bazen na prostem...

Prenekateremu Bežigradčanu ni prav, da si za 22 poklicnih nogometašev v zadnjem času lahko privoščimo že prav vse: od milijonskih vsot za nakup »zlatih nog« do samovoljnega prilaganja zemlje.

N. LAPAJNE

NOGOMET JE KULTURA IN DENAR

»Imamo 30.000 strastnih ljubiteljev nogometne igre. Vsi ti ljudje stoje za nami! Imamo svoj račun (kredit) v banki. Poslujemo kot dobra gospodarska organizacija!«

Takšne in podobne trditve iz ust profesionalnih nogometnih funkcionarjev so danes vsakdanji. Kaj naj rečemo? Drži!

»Dobra nogometna tekma privabi na stadion 10, 15, in več tisoč gledalcev. Dobra nogometna igra široke ljudske množice zabava, jih razvedri, jim nudi svojevrsten užitek. S kakšno pravico nam odrekate družbeno podporo?«

Tako in podobno so govorili domači nogometni funkcionarji še pred leti, ko je naš na pol profesionalni nogomet visel na mestnem proračunu. In občinske blagajne so se odpirale, čeprav bolj naskrivaj. In ko so ob začetku reforme nekateri zagnali hrup, češ zakaj smo dolžni

podpirati še nogomet, so nam profesionalni virtuozno odgovorili:

»Teater se tudi ne more sam vzdrževati, podpira ga družba. Mi nogometaši z isto pravico zahtevamo družbeno podporo (milijone) kot gledališče, saj zabavamo še več ljudi, še več občanom nudimo lepe igre...«

Drži! Pa še res je! In to zabavo v najbolj dramatičnem pomenu besede. Torej kulturno. Toda samo nogometno!

Ce danes vprašate dolgočasa, kakšen virtuoz je bil Čajkovski, vam bo ročno odgovoril:

»Nogometni...«

Torej časi se spreminjajo in mi z njimi. Nogomet pomeni danes kulturo in denar.

Kdor pa ima denar (čeprav bančni kredit), je danes sam svoj gospodar. Tudi če sega pa tuji zemlji?

NL

„Gmajna“ dobi načrte

Zazidalni načrt za ta predel na Črnučah potrjen

Kakor so nam povedali na Stanovanjskem podjetju Bežigrad-Moste, je bil zazidalni načrt za stanovanjski soseski Gmajna in »črna« Gmajna na Črnučah potrjen 20. septembra letos. Predvsem vprašanje »črne« Gmajne je tako v glavnem pravljenjeno z dnevnega reda.

Z naknadno urbanizacijo in prilagajevanjem obstoječemu stanju v »črni« Gmajni so urbanisti želeli omogočiti legalizacijo zasebne gradnje na tem področju. Tu sicer še obstojajo nerešena vprašanja, ki pa jih bodo prizadeti z dobro voljo in medsebojnim razumevanjem skušali dokončno razrešiti.

V »črni« Gmajni je predvsem problematična ena gradnja, delno pa tudi druga. Prizadete graditelje z občine pošiljajo k inž. Koviču, ki je pripravil urbanistični načrt za ta predel, kar ni prav. Problematični sta začetki gradnje na parcelah 52 in 53. Prva s svojo lokacijo onemogoča pet ostalih parcel, ker stoji prav na cesti. Če naj bi obstala le-ta, potem bi to pomenilo 10 milijonov Sdin izgube pri komunalnem prispevku, kar si pa v tem naselju tako ali tako zelo težko privoščimo.

Po zadnjih izračunih bo komunalni prispevek v »črni« Gmajni za zazidljivo parcelo znašal 2 milijona Sdin. Ta znesek je samo približen

in izvira iz projektantskih predračunov. Celotni zazidalni načrt s komunalnimi napravami pa je veljal 8 milijonov Sdin.

Naseljenci si zdaj sami urejajo vodovod, sodelovali bodo tudi pri gradnji ceste itd. Sami so prosili za legalizacijo gradenj in osnovali svoj koordinacijski odbor. Vse komunalne naprave bodo v okviru pripravljenih načrtov skušali zgraditi čim ceneje: s prostovoljnimi delom.

V »črni« Gmajni je 62 obstoječih objektov, individualnih hiš, novi zazidalni načrt pa je to naselje zgostil še za 75 zazidljivih parcel. Prav zaradi tega dejstva se je komunalni prispevek oziroma prispevek za opremljanje zemljišča zmanjšal na 2 milijona. Kakor pa zatrjujejo pri Stanovanjskem podjetju Bežigrad-Moste bo dejanski prispevek za posameznike še nižji, če in koliko bodo sami delali pri posameznih gradnjah oziroma si bodo z dobro organizacijo zagotovili cenejša dela.

Vse potrebne komunalne naprave si bodo skušali zgraditi čim ceneje, vendar pa s tem ni rečeno, da jih namerava Stanovanjsko podjetje pri teh delih kreditirati. Gre torej za postopno urejanje komunalnih naprav v skladu z med koordinacijskim odborom graditeljev in Stano-

vanjskim podjetjem Bežigrad-Moste.

Več kot očitno je, da marsikdo ne bo mogel z enim zamahom plačati dva milijona za urejanje zemljišča. S takšnimi posamezniki se bo podjetje posebej pogovarjalo in skušalo problem zadovoljivo rešiti za oba. Zahtevalo bo postopno odplačevanje. Nekateri si bodo lahko dobršen delež v ta namen prislužili s fizičnim delom.

Za vse graditelje v »črni« Gmajni je Stanovanjsko podjetje kreditiralo lokacijsko dokumentacijo, tako da si bodo zdaj lahko uredili lokacijsko in gradbeno dovoljenje.

NL

Nagrade za naloge o turizmu

Turistično društvo Bežigrad je nagradilo avtorje treh najboljših nalog, ki so jih na temo »Mednarodno leto turizma«, napisali dijaki bežigradske gimnazije. Prvo nagrado bo dobil Zlatko Štinec, drugo Jelka Podgorelec, tretjo pa Mojca Japelj.

Turistično društvo je razpisalo nagrade v okviru akcije za turistično vzgojo mladine. V oceno so dobili 11 delov, izmed teh pa je ponalgo komisija izbrala tri najboljše. Avtorji le-teh bodo za nagrado dobili knjige.

Okolica novih stolpnice v Soseski 6 ni urejena. Če že tu prebivalci ne morejo kaj prida storiti, pa bi morali prav vsi skrbeti za red na stopnišču in prostoru zraven hiš.

ŠE EN NOV VRTEC

Začeli so ga graditi na nekdanjem otroškem igrišču nasproti gimnazije — Prostora bo za 110 otrok

Na prostoru, kjer je bilo otroško igrišče nasproti bežigrajske gimnazije, so zadnje dni septembra pričeli graditi nov vrtec. Tako bo tudi krajevna skupnost »Boris Kidrič« dobila zelo potrebno vzgojno - varstveno ustanovo. Vrtec bo gradilo gradbeno podjetje »Obnova«; pod streho naj bi bil že letos, dokončali in notranje opremiti pa ga bodo prihodnje leto.

Na slovesnosti ob začetku gradnje je podpredsednik ob-

Izreden prispevek kmetov za zdravstveno zavarovanje

Kmetje, ki so zdravstveno zavarovani, bodo morali v prihodnjih dveh letih plačevati izredni prispevek, da bi pokrili primanjkljaj, ki je nastal pri komunalni skupnosti socialnega zavarovanja kmetov. Izredni prispevek znaša 2,15 odst. na katastrski dohodek, za tiste, ki so zavezanci prispevka za razširjeno zdravstveno zavarovanje, pa še 2,03 odst. na katastrski dohodek. Izredni prispevek bodo plačevali od 1. oktobra letos pa do 1. oktobra 1969, leta.

Reorganizacija zdravstvenih domov

Namesto desetih zdravstvenih domov bo v Ljubljani le eden

Ob napovedanih spremembah v zdravstveni službi smo za kratek pogovor zaprosili direktorja občinskega zdravstvenega doma dr. Marolta, ki nam je med drugih povedal:

»Za občane pravzaprav takoj ne bo bistvenih sprememb, vsaj občutili jih ne bodo direktno. Medtem ko nam je naša občinska skupščina dodelila za preventivno zdravstvo varstvo 17 milijonov S din, ni občina Vič odrinila niti dinarja. Kar zadeva druge občine, so nekatere dale v ta namen večje, druge manjše zneske, večina pa manj kot naša. Tako, lahko mirno trdim, da bo šlo.

Za zobozdravstvo imamo letos precej manj denarja kot lani, vendar v glavnem paciente sprejemamo. Zanimivo je da ponekod zobozdravniki nimajo dovolj dela. Z reorganizacijo zdravstvene službe se bo to uredilo. Posameznike bomo porazdelili po Ljubljani.

In v čem je bistvo reorganizacije zdravstva?

Na ljubljanskem območju imamo pravo množico zdravstvenih ustanov in sicer 23 različnih zavodov, med njimi 10 zdravstvenih domov, 8 obratnih ambulant, centralni otroški dispanzer, centralno šolsko polikliniko, železničarski zdravstveni dom, študentski zdravstveni dom, itd. Gre za smotnejše izvajanje zdravstvenega varstva, smotnejšo organizacijo zdravstvenih služb in seveda za smotnejšo porabo denarja, ki je namenjen za to. Prižadavamo si tudi, da bi se pocenili režijske službe, da bi nam tako več denarja ostalo neposredno za zdravstvene namene. Kakor je znano, je bilo zdravstvo sprva centralizira-

cijske skupščine Dušan Dolničar, ki je simbolično postavil prvo lopato, med drugim dejal:

»Z zadovoljstvom se odzivam vabilu, da sodelujem pri odprtju dela na tako težko pričakovanem in tako potrebnem objektu na terenu vaše krajevske skupnosti, kot je vzgojno varstvena ustanova.

Pot, ki je pripeljala do začetka te gradnje, je bila za iniciatorje in pripraviljalce dokumentacije zelo zapletena in dolga. Prav njim gre zato vse priznanje za vztrajnost pri opravljenem delu. Zelja in dejanska potreba po takšni ustanovi je prisotna že več let. Predvsem pa je zelo utemeljena, saj teren s približno 6.000 prebivalci pri današnjem načinu življenja ne more več dlje časa ostati brez sodobno urejene ustanove za predšolske otroke.

V minulih dveh letih je bilo

v vaši krajevni skupnosti nekaj napravljenega za varstvo otrok z organizacijo devetih oddelkov na šoli »Mirana Jarca«. To je sicer vprašanje varstva otrok nekoliko ublažilo, nikakor pa ga ni odpravilo. Oddelki za predšolske otroke, ki sicer obstoja na tem terenu, prav gotovo ne zasluži imena sodobna varstvena ustanova niti po svoji opremljenosti niti po zmogljivosti.

Potrebo po gradnji nove varstvene ustanove je občinska skupščina spoznala že po prej, vendar je šele zdaj lahko namenila 40 milijonov S din za začetek gradnje. Prepričan sem, da bomo tudi ostalih 80 milijonov S din lahko pravočasno zagotovili in objekt spravili pod streho. Prepričan sem tudi, da nam bo to uspelo navzlic zaostrenim proračunskim pogojem v prihodnjem letu.

Tako na gradbeni odbor kot na nadzorne organe in izvajalce pa apeliram, naj si prizadevajo, da predvidene vsote ne bodo prekoračili, kar je bila pri tovrstnih investicijah doslej splošna praksa.

Ko odpiramo to gradnjo, želim predvsem, da bi bila dela v celoti zaključena v predvidenem času, tako da bo prihodnje leto 1. septembra nova otroška varstvena ustanova izročena svojemu namenu.

Letovalo je 1200 otrok

Na počitnicah, ki jih je organizirala komisija za letovanje pri občinski skupščini, je bilo letos 1240 otrok iz bežigrajske občine. Lani jih je bilo 906 ali 12 odst. manj kot letos.

Na zdravstvena letovanja so poslali 637 otrok; v Umagu jih je bilo 485, na Vranskem pa 132. Vzgojno varstvene ustanove so peljale na letovanja 169 otrok, 434 učencev pa je imelo šolo v naravi.

Za letovanja otrok je občinska skupščina prispevala iz proračuna 14 milijonov S dinarjev, starši pa so plačali skupaj 8,9 milijona S dinarjev.

Koliko plačujejo starši za otroke v vrtcu »Ciciban«?

Za otroke, ki jih varujejo v novem vrtcu »Ciciban« v Soseski 6, plačujejo starši naslednje prispevke: za dojenčke 18.000 S din, za 2-3 letne otroke 16.000 S din ter za 3-6 letne otroke po 14.000 S dinarjev na mesec.

Trg bo drugje

Preselili ga bodo čez cesto na nekdanji »Kačičev« vrt

Ker bo kmalu dograjena stolpnica trgovske podjetje »Astra« na vogalu ulice Bežigrad in Titove ceste, bodo morali preseliti bežigrajski trg. Prostor bo namenjen za parkiranje avtomobilov, trg pa naj bi bil začasno čez cesto, tam kjer je bila gostilna »Kačič«.

Za Bežigradom ni ustreznega živilskega trga, kakršen je, denimo v Šiški ali v Mostah. Takšen, kot je zdaj, se je nekako kar sam po sebi razvil ob ulici Bežigrad.

»Občinska skupščina je že pred leti predvidela, da bi bil najbolj ustrezen prostor za trg v novem centru Bežigrada, med »Kačičem« in bežigrajsko pošto, je dejal Borut Gradišar, načelnik oddelka za upravno-pravne zadeve občinske skupščine. Ker ni izglede, da bo ta center že v prihodnjem letu zgrajen, ni mogoče računati na enostavno prestavitev tržnice; treba bo iskati začasno rešitev. Svet za komunalo je že lani sklenil, da bi tržnico provizorično postavili na prostoru, kjer je stala gostilna »Kačič«. Tu naj bi bila vse dotlej, dokler ne bi našli stalne rešitve. Prostor je po dograditvi kolektorja za silo urejen in bi lahko služil za potrebe trga še kakšni dve leti.

Ugotavljamo, da se ljubljanska uprava trgov premalo zanima za bežigrajsko tržnico. Še denarja za pesek, da bi posuli tisti prostor, niso dali. Dvakrat smo jih povabili na razgovore, vendar niso prišli. Skušali se bomo sporazumeti o vzdrževanju trga na novem prostoru oziroma preseliti, kje je za Bežigradom prostor, da bi se trg uveljavil. Uprava trgov bi se morala bolj ukvarjati z bežigrajskim trgov, saj je specializirana komunalna organizacija za te zadeve, občinska skupščina pa ji bo pomagala.

NEUGLEDEN PROSTOR — Urejene tržnice Bežigrad še ne bo imel tako kmalu.

ODKUP ZEMLJIŠČ ZA „RUSKIM CARJEM“

Občinska skupščina naj bi prepovedala parcelacijo

V zadnjem času gradbeno združenje IMOS odkupuje gradbena zemljišča na območju od Doma družbenih organizacij (Buzdolini) do gostilne Ruski car. To je predel na Ježici med Titovo cesto na vzhodu in železniško progo na zahodu.

Pri stanovanjskem podjetju Bežigrad-Moste menijo, da takšni nakupi na svojo roko niso v skladu z interesi urejenih sosesk, za katere smo se odločili že pred daljšim časom. Na tem področju kupujejo zemljo po 3 do 4.000 S din za kvadratni meter. Podjetje IMOS teži da bi bilo edino, ki bi lahko gradilo v tem predelu naše občine, zemljo pa odkupuje zdaj, ko zazidalni načrt za sosesko 7 še ni pripravljen.

Pri občinski skupščini oziroma pri mestnem svetu ljubljanskega skuša Stanovanjsko podjetje doseči prepoved parcelacije teh zemljišč, in sicer na osnovi ustreznega občinskega odloka. Zdaj odkupujejo parcele po zemljiški knjigi, ne pa po zazidalni parcelaciji, kar bi bilo edino pravilno. Te pa zaenkrat še ni. Če se bo ta pojav nadaljeval, bo kasneje nastala zmeda.

Zazidalni načrt za sosesko 7 še ni pripravljen, zato danes še ni mogoče prodajati gradbenih parcel. Podjetje želi v miru dokončati zazidalni načrt, da bo lahko vse stroške preneslo na kvadratni meter zazidljivega zemljišča. Šele potem bo mogoče realno prodajati in odkupovati zemljišča. To kar se zdaj dogaja je navadna špekulacija lovcev na zemljišča.

»Vsak meter zemlje hočemo pošteno plačati,« pravijo pri

Stanovanjskem podjetju Bežigrad-Moste, nočemo pa anarhije, ki jo predobro poznamo in napol urejenih sosesk v preteklosti. Po novem zakonu lastnik zemljišča v zazidalnem okolju slej ko prej mora dobiti lokacijo, kar pa pri urejanju zaključenih stanovanjskih sosesk, kakršna naj bi bila tudi soseska 7, v današnjih razmerah — če ne bomo pravočasno zavrli prodajo zemljišč na tem območju — ne bo mogoče.

Stanovanjsko podjetje Bežigrad-Moste torej pričakuje, da bo naša občinska skupščina oziroma mestni svet v kratkem z ustreznim ukrepom prepovedal parcelacijo in prodajanje zemljišč na prostoru, ki je določen za stanovanjsko sosesko 7. To je tako v interesu lastnikov zemljišč kot širše družbene skupnosti, pravijo pri podjetju.

Reelekcija pred vrati

Spomladi bo 66 delovnih organizacij v naši občini razpisalo mesta direktorjev – Dejanje, ki ga ne kaže podcenjevati

Predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher je na nedavni skupščini gospodarske zbornice Slovenije med drugim poudaril, da so nadaljnji uspehi odvisni predvsem od kvalitativnih sprememb v delovnih organizacijah, ki pa jih ne bo, če gospodarske organizacije ne bodo imele strokovno usposobljenih ljudi. Zbornico je pozval, naj ta aspekt skrbno spremlja, analizira in pomaga gospodarskim organizacijam pri izboljševanju strukture strokovno usposobljenosti zaposlenih, s katero smo lahko vse prej kot zadovoljni.

Mimo strokovne usposobljenosti vodilnih kadrov niso mogli tudi na nedavnem posvetovalnem mestni sindikatu, ki se je izšel iz vseh glavnih mest naših republik in avtonomnih pokrajin. Predsednik ljubljanskega mestnega sindikata Rudi Bregar je dejal:

»Glede na to, da imamo v mnogih delovnih organizacijah nesposobne strokovno-tehnične in poslovne ekipe, ki čisto z blefiranjem in računanjem na prste zavajajo samoupravne organe in onemogočajo, da bi prišli do perspektivnega strokovnega kadra, bomo našemu članstvu pomagali, da bo lahko odločneje vplivalo na rešitve vodilnih ekip. Zavzemamo se tudi za to, da bi s spremembami v zakonu omogočili zamenjavo vodstvenega kadra brez časovnih omejitev. Sodobno, da bi bil pregled uspešnosti poslovanja ob zaključnih računih gospodarskih organizacij najboljša prilika za oceno vloge, ki so jo pri takšnem in drugačnem uspehu imeli posamezni vodstveni kadri.«

Kaj bi lahko zapisali za razmere v naši občini? Na to vprašanje lahko odgovorimo – ali vsaj lahko bi odgovorili – najbolje kolektivni sami. Na to priložnost pa ne bo treba preveč dolgo čakati. Kot je znano, je treba po zakonu o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah mesto direktorja razpisati vsaka štiri leta. Zacetek 4-letnega roka je začel steti direktorjem, ki so bili na teh delovnih mestih tisti dan, ko je bil uveljavljen zakon – to je 16. aprila 1964. Zakon tudi določa, da mora biti mesto direktorja razpisano najmanj tri mesece pred potekom časa, za katerega je bil imenovan, kar pomeni – do 16. januarja 1968. V naši

Zaposlenih nekoliko več

V gospodarskih organizacijah bežigradske občine je bilo letos v prvem polletju zaposlenih povprečno 14.947 ljudi ali 2 odstotka več kot lani v tem času. Največ delovnih mest je v industriji, in sicer 5.503, sledi gradbeništvo (4.645), trgovina in gostinstvo (2.711), obrt in podjetja (899), promet (875) in kmetijske organizacije, kjer je bilo 127 zaposlenih.

NAROČITE ZBOR OBČANOV!

občini bodo tako morali razpisati delovna mesta direktorja v 66 delovnih organizacijah.

Bržkone ni treba posebej poudarjati, kako pomembna je reelekcija vodilnega kadra v času, ko gospodarske razmere diktirajo čedalje ostrejši tempo in ko je na dani, da bo vzdržala in vpreževala samo tista gospodarska organizacija, ki to ime tudi zasluži. Prav tako ni treba posebej poudarjati, koliko pomeni v takšnih razmerah strokovno usposobljena vodilna ekipa, ki zna organizirati proizvodnjo in se prilagoditi zahtevam domačega ter tujega tržišča.

Bleferjema in tistim, ki znajo računati samo na prste, o katerih je govoril Rudi Bregar, bi sedaj moralo zares odzvoniti. Res je sicer, da je to mnogo lažje napisati ali povedati na sestanku, kot pa storiti. Toda, če mora znati svoj posel delavec za strojem in če ga zelo hitro premestimo ali celo odstavimo, če svojega posla ne zna (škoda, ki jo naredi, je takoj vidljiva!), potem mora znati svoj posel tudi človek, ki zaradi svojega delovnega mesta lahko največ prispeva k uspehom, lahko pa tudi največ škodi. Ne gre za vrezanje glav ali za »mentanje na ceste«, pač pa za pravilno za posilitev ljudi na delovna mesta, tako da bo sleherni znal opravljati naloge, ki mu bodo zaupane. Trditve, da sedaj ni dovolj samo volja za delo, temveč je treba tudi veliko vedeti in znati, se nikoli po vojni ni bila tako resnična, kot je sedaj. Zato se ne kaže več igrati z gospodarjenjem in sadori dela. In zato reelekcija ni »ukras«, kot mnogi pravijo, temveč zelo, zelo resen ukrep, ki bo nedvomno odseval nekaj let na uspehe ali neuspehe gospodarske organizacije.

Prva reelekcija, ki je bila lani, ni dala rezultatov, kakršne smo pričakovali. Ponekod je bila res cirkev, dobro zrežirana predstava, na kateri je do takratni direktor »dokazal«, da ni boljšega pod soncem, kot je on, premagal vse konkurente in postal spet direktor. Kolektivni se na reelekcijo tudi niso pripravi, zakonsko določilo o njej so priče urešnicevali; bilo je tudi več objektivnih tesaev. In pr. kako ugotoviti sposobnost kandidata, ki se je prijavil na razpis? In če smo iskreni – tudi razmere jih niso stili, da bi zakonsko določilo jemali resno. V prejšnjih letih je bilo (žal) mnogo bolj važno, da je direktor imel »veze«, da je znal dobiti posojilo ali pa izposlovati dotacijo za kritje izgub. Kaj pa sedaj? Nekaj podjetij, ki jih ni več, dokazuje, da gre le zares in da reforma pomeni precej več, kot vsiše cene in spremembe pariteta dinarja... Zato ni preveč optimistična napoved, da bo spomladanska reelekcija dala boljše rezultate, kot jih je dala prva. Seveda pa bo rezultat takšen, kakršne bodo priprave samoupravnih organov in koliko ter kako bodo med pripravami sodelovali družbeno-politične organizacije.

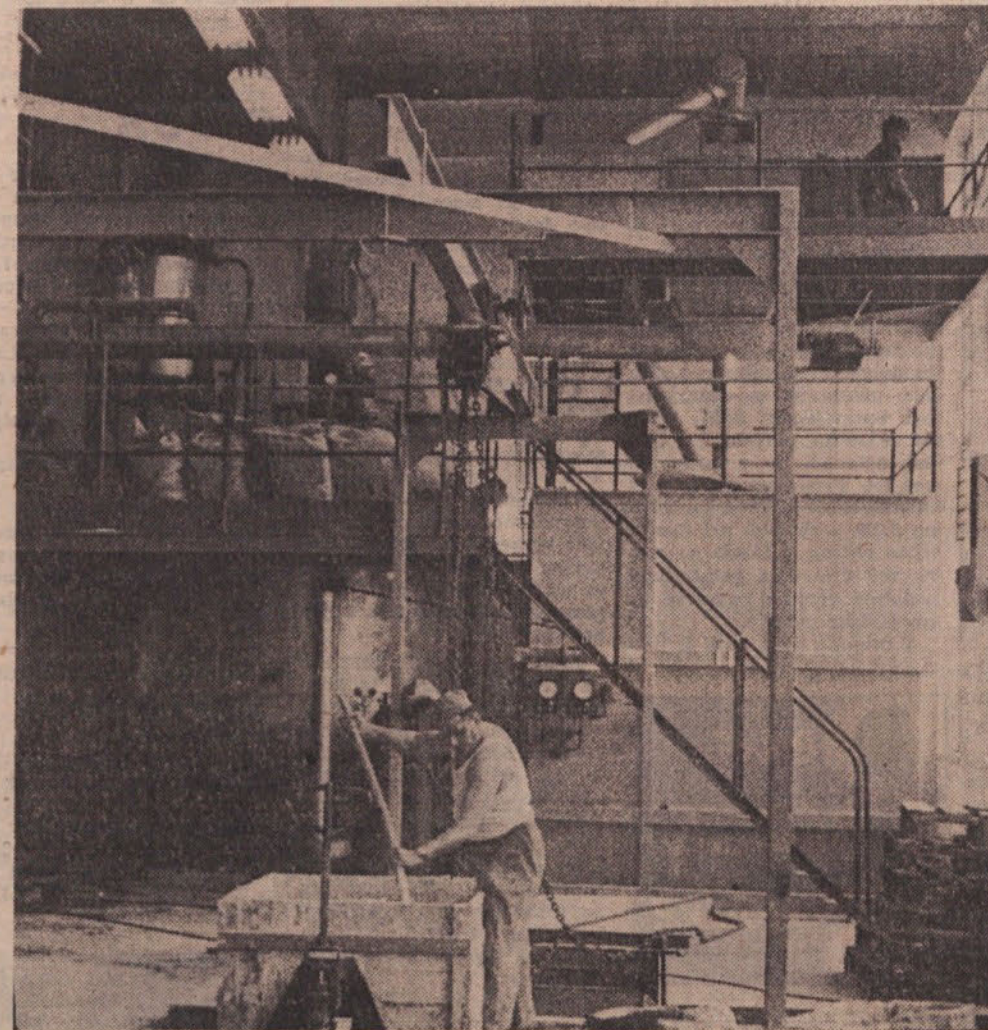
Reelekcija ni obvezna rotacija! Če je dosedanj direktor dober in najboljši izmed vseh prijavljenih kandidatov, zakaj ga ne bi spet izvolili? Toda postopek, ki bo povedal, kdo je najsposobnejši in kdo najbolj ustreza zahtevam razpisa, mora biti POSTEN IN OBJEKTIVEN.

Zelo napak bi bilo, če bi reelekcija zajela samo direktorje, obšla pa vsa druga vodilna delovna mesta v delovnih organizacijah.

V. Č.

V „BELINKI“ SI ELIJO GLAVE

• (Pre)huda konkurenca edini tovarni natrijevega perborata pri nas

Carina ne štiti domače proizvodnje, pravijo v »Belinki«

Foto: J. Vetrovec

Kljub vsemu – ugodni rezultati

■ Gospodarske organizacije so v prvem polletju posvečale več skrbi osebnim dohodkom kot pa skladom

Se tri mesece nas loči od novega leta. Zato so podatki o bežigradskem gospodarstvu že nekoliko zastareli. Kljub temu pa velja zapisati nekatere podatke iz analize službe družbenega knjigovodstva, kaj so pokazali periodični obračuni za prvo polletje.

Služba družbenega knjigovodstva je ugotovila, da je nova ekonomska politika ob naraščajočih cenah (ki pa se precej stabilizirajo!), ob omiljenih družbenih obveznostih in omejitveni kreditni politiki nenehno vplivala na različna gospodarska področja. Vendar pa so rezultati, ki jih prikazujejo periodični obračuni za prvo letošnje polletje, dokaj ugodni, saj občina Ljubljana-Beograd kot celota ne beleži niti padca celotnega dohodka, niti padca neto produkta niti dohodka za razdelitev. Zmanjšal se je edino ostanek dohodka za razdelitev, ki je namenjen v končni fazi za sklade. Če pa k ostanek dohodka pristojno sredstva za gradnjo stanovanj, ki so tudi last gospodarskih organizacij, tedaj je ostanek dohodka ostal skoraj na isti ravni, kakor je bil ob koncu prvega polletja lani. Močno pa se je povečala masa sredstev za izločene osebnih dohodke – kar za 25 %. Tega podatka ni težko komentirati: gospodarske organizacije so posvečale več skrbi osebnim dohodkom, kot pa svojim skladom.

Oglejmo si nekaj faktorjev uspeha ali neuspeha gospodarstva – vsakega posebej.

Kakšen je bil celotni dohodek po posameznih področjih, če ga primerjamo z lan-

skim prvim polletjem? Bržkone se bo bralce strinjalo, da je bolje, če si pri primerjanju pomagamo z indeksi kot pa s kopico števil.

Celotni dohodek je bil manjši le na področju prometa in to zaradi izgube, ki jo izkazuje gospodarska organizacija Adria-avio promet (indeks 90). Indeksji so drugih panogah pa so sledili (v primerjavi z lanskim prvim polletjem). Industrija – 103, kmetijstvo – 109, gradbeništvo – 126, trgovina in gostinstvo – 111, obrt – 119, stanovaljska in komunala dejavnost na 128.

Podatki o celotnem dohodku pa ne povedo mnogo, če ne vemo, kako je bilo s porabljenimi sredstvi, z neto produktom in njegovo delitvijo, kakšna je bila produktivnost in kakšen je bil dohodek ter njegova delitev.

V primerjavi z lanskim prvim polletjem so se porabljenih sredstev povečala v manjšem odstotku (indeks 110) kakor pa celotni dohodek (povprečni indeks 111). Med porabljenimi sredstvi so se zmanjšali le izdatki za najemnine in zakupnine (indeks 79), medtem ko so vsi materialni stroški, najbolj pa še amortizacija (indeks 136) in izredni stroški (indeks 140) porasli močneje.

Struktura porabljenih sredstev kaže, da največ porabljenih sredstev upade na nabavno vrednost trgovskega blaga, kar je tudi razumljivo, saj 63,9 % celotnega dohodka »opade« na področje trgovine in gostinstva. To pa tudi kaže, da ima naša občina pretežno trgovinski značaj.

Ker je celotni dohodek rastele hitreje kot porabljena sredstva, je neto produkt večji kot celotni dohodek. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bil za 15 % večji (Neto-produkt – razlika med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi).

Produktivnost (neto produkt na delavca) je večja kot lani na vseh področjih. Izjema je promet, kjer je padel neto produkt za 54 %, število zaposlenih pa se je povečalo za 9 %.

Največ dohodka za razdelitev je ustvarilo gradbeništvo (30,3 %), sledi industrija (28,9 %), šele na tretjem mestu pa je področje trgovine in gostinstva (28,7 %). Ob primerjavi s celotnim dohodkom nastaja tu razlika, zakaj po celotnem dohodku je na prvem mestu trgovina in gostinstvo, gradbeništvo pa na drugem. Enako je z neto produktom. Vzrok? Zaradi prometnega davka, ki je sprenesena na končno potrošnika.

Bruto osebni dohodki so porasli na vseh področjih, delitveno razmerje med osebno dohodke in na ostanek dohodka se je malo poslabšalo, ker so osebni dohodki porasli bolj kot neto produkt oziroma dohodek.

Razveseljivo pa je, da je razmerje med lastnimi (poslovni sklad) in tujimi sredstvi (razni krediti) zelo zadovoljivo. Ob koncu junija lani je bilo to razmerje 76:24 v korist gospodarske organizacije, letos pa je bilo celo boljše – 81:19. To je posledica dejstva, da so gospodarske organizacije precej »dale« v lastne sklade po zaključnih računih za lansko leto. Da si bomo lažje predstavili gospodarjenje, je prav da občinske podatke primerjamo z republiškim. Pomagal nam bodo indeksi, tako da je republiško povprečje indeks – 100.

Industrija: Neto produkt na delavca – 94, izločen neto osebni dohodek na delavca – 96, izplačan neto osebni dohodek na delavca – 97, ostanek dohodka in sredstva za stanovanjsko gradnjo na delavca – 85, hitrost obratovanja obratnih sredstev – 77.

»Zgodba o natrijevi perboratu, ki ga uporabljamo povečati proizvodnih praskov, je danes, že leto dni,« pravi predsednik delavskega sveta v »Belinki« J. Vetrovec. »In si pogledaj Beseda mu je tekla, saj težave niso niti mrtve, se resnično vlečejo že dalj kot leto in jih znajo vsi kolektivi že na pamet.«

»S peroksidom nimamo težav, sami ga potrebujemo, celo iz Poljske uvažamo. Rabimo ga za reprodukcijojski material, izdelavo natrijevega perborata. Toda kaj, vse večje težave s peroksidom. Prej ga je bilo neprestano premalo, zdaj pa ga imamo, kar nam ni koristilo.«

Krajši delavnik

V Gostinskem podjetju ter v industriji konfekcije oblačil bodo uvedli krajši delavnik. V Gostinskem podjetju, ki ima za Beogradom največji obrat, bodo uvedli krajši delavnik. V industriji konfekcije oblačil bodo uvedli krajši delavnik. V Gostinskem podjetju, ki ima za Beogradom največji obrat, bodo uvedli krajši delavnik.

Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom. Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom. Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom.

»Na vseh mogočih forumih smo že prikazali naš položaj in razložili tudi to, da bo naša edina tovarna natrijevega perborata »Belinka« zaradi dumpinskih cen in zaradi začasnih domačih proizvajalci začeli dvigovati cen. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bil za 15 % večji (Neto-produkt – razlika med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi).

»Zgodba o natrijevi perboratu, ki ga uporabljamo povečati proizvodnih praskov, je danes, že leto dni,« pravi predsednik delavskega sveta v »Belinki« J. Vetrovec. »In si pogledaj Beseda mu je tekla, saj težave niso niti mrtve, se resnično vlečejo že dalj kot leto in jih znajo vsi kolektivi že na pamet.«

»S peroksidom nimamo težav, sami ga potrebujemo, celo iz Poljske uvažamo. Rabimo ga za reprodukcijojski material, izdelavo natrijevega perborata. Toda kaj, vse večje težave s peroksidom. Prej ga je bilo neprestano premalo, zdaj pa ga imamo, kar nam ni koristilo.«

Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom. Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom. Podjetje »Modna oblačila« zgradilo letos v novih prostorih za Beogradom.

»Na vseh mogočih forumih smo že prikazali naš položaj in razložili tudi to, da bo naša edina tovarna natrijevega perborata »Belinka« zaradi dumpinskih cen in zaradi začasnih domačih proizvajalci začeli dvigovati cen. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je bil za 15 % večji (Neto-produkt – razlika med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi).

»Zgodba o natrijevi perboratu, ki ga uporabljamo povečati proizvodnih praskov, je danes, že leto dni,« pravi predsednik delavskega sveta v »Belinki« J. Vetrovec. »In si pogledaj Beseda mu je tekla, saj težave niso niti mrtve, se resnično vlečejo že dalj kot leto in jih znajo vsi kolektivi že na pamet.«

Predstavniki Belinke so si prizadevali, da bi našli skupni jezik z mariborskim Zlatorogom. A v Zlatorogu niso hoteli direktorja »Belinke« niti sprejeti, kaj šele da bi se s njim pogovarjali. Le »Saponia« iz Osijeka bo verjetno odkupila majhno količino perborata, toda niti pol toliko kot prej.

Da v Belinki ne bi ustavili proizvodnje, so se odločili za skrajno pot, to je izvoz po lastno ceno. Belinka dela in v vsakim kilogramu, ki ga prodaja na tuje tržišče, ustvari nekaj deset dinarjev izgube. Banke, ki so posodile denar, da so lahko zgradili še en obrat za proizvodnjo boraksa, pa čakajo. Seveda ne križem rok. V bankah pripisujejo obresti in tako se je nad »Belinko« do sedaj zgrnilo več kot 10 milijonov din obresti. Kajti dolgi so morali biti sedaj že skoraj poplačani. V »Belinki« pa niso se začeli odplačevati.

Če z natrijevim perboratom ne gre, bi lahko pričakovali, da jih bo iz kaše potegnil vsaj boraks. »Proizvodnja ne teče, tako kot bi morala. In nikoli ne bo, saj so predračuni kazali, da bi morali narediti dnevno 45 ton, pa ne bomo naredili niti 20. Tudi če bi dve poglavitni napaki odpravili, tudi če bi proizvodnja tekla tako kot je treba, ne bi imeli kam prodajati. Ko so bili postavljeni temelji tovarne, je bil boraks še strateška surovina in smo ga le s težavo uvažali. Preden pa je naša proizvodnja stekla iz je odprlo. Boraks prodajajo vse države vsem državam in tako je tudi pri boraksu izredna konkurenca. Perspektiv za boraks ni, saj so že z rudo tolikšni stroški, da bi tudi sicer, če bi bilo vse ostalo v redu, težko bili konkurenčni.«

Ker prodaja nobenega artikla, ki ga delajo v Belinki, ne gre v denar, v tudi plača iz meseca v mesec nižje. Povprečni osebni dohodek v »Belinki« je komaj 83.000 S din. To je glede na to, da je v Belinki veliko visoko kvalificiranih delavcev, ze-

lo malo. In ljudje, ki so zaposleni v »Belinki« se že leta in leta odpovedujejo na račun investicij, ki pa ne vračajo niti tistega, kar je bilo v njih vloženo. O kakšnem boljšem uspehu in s tem tudi o povečanju osebnih dohodkov, pa sploh ni mogoče govoriti.

Tudi skromna statistika vse to potrjuje. Medtem, ko so se osebni dohodki v vsej slovenski industriji povečali po reformi tudi za 53 odstotkov, so se osebni dohodki v »Belinki« dvignili le za 8 odstotkov. To pa je veliko premalo v primerjavi s povečanjem življenjskih stroškov.

J. VETROVEC

Zaščitna carina

»Težave, ki jih ima »Belinka«, izvirajo predvsem iz sistemske neurejenosti vprašanj zaščite domače industrije in v kolektivni nanje ne more vplivati, je rečeno v obrazložitvi vseh, ki jo je vložila tovarna, da bi uvedli dopolnilno carino in blagovne kontingente za uvoz natrijevega perborata. Z dopolnilno carino bi dvignili uvozno ceno natrijevega perborata iz Velike Britanije in Zvezne republike Nemčije, z blagovnimi kontingenti pa omejili količino uvoznega perborata na 600 do 700 ton letno.

V obrazložitvi navajajo, da je v drugih državah industrija natrijevega perborata mnogo bolj zaščitena, kar preprečuje »Belinki«, da bi v te države izvažala perborat po ugodnih cenah; na drugi strani pa prodajajo nam tuji proizvajalci perborat po mnogo nižjih cenah, kot ga prodajajo doma, kar kaže, da gre za dumping (prodajo blaga pod proizvodno ceno), kjer je namen uničiti domačo tovarno in izriniti druge konkurence z jugoslovanskega trga.

»Zgodaj smo spoznali reformo

Tovarna JUB je enkrat že bila na robu propada. To je bilo leta 1960. Leta 1961 so imeli za 250 milijonov bruto-produkta, letos pa bo to že kar milijarda in pol din. Ustvarilo pa jo je 105 zaposlenih delav in delavcev, ki so vsi plačani po učniku, od kilograma.

»Bilo bi po nas, če bi nas reforma zalotila neprilicovano,« je dejal direktor Viljem Zupan in dopolnil, da je reforma nastopila že leta 1960. Takrat so se odločili, kaj in

Upniki TOPSA so se sestali

Prejšnji mesec je bil v TOPSU zbor upnikov. Izvolili so upniški odbor, ki bo sodeloval s stečajnim upraviteljem pri reševanju tekoče problematike tega podjetja. V odboru so zastopniki Kreditne banke, Jugobanke, Zavo-da za zaposlovanje delavcev, Loške tovarne hladilnikov in tovarne TOKO iz Domžal.

V TOPSU nadaljujejo z dodelavo proizvodov. Presmeritev proizvodnje v stečajnem postopku ne pride v poštev, pač pa razmišljajo, da bi se še kakšen oddelek osamosvojil, podobno kot se je osamosvojila servisna delavnica.

Ker imajo v TOPSU sorazmerno nizke plače, je upniški odbor dovolil, da izplačajo zaposlenim regres za letni dopust. O po povečanju plač upniški odbor ni sklepal, ker bi morali za višje plače predvsem več ustvariti.

Sodobna elektronika na GR

Na letošnji mednarodni razstavi elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike na Gospodarskem razstavišču je sodelovalo 138 razstavljalcev iz 17 držav. Na razstavi sodeluje vsako leto več razstavljalcev s čedalje bolj kakovostnimi proizvodi. Organizirali so tudi vrsto predavanj in posvetovanj, ki se jih je udeležilo veliko število priznanih strokovnjakov iz Jugoslavije in tujine.

DOPISUJTE

V „JUBU“ MISLIJO TUDI NA JUTRI

Pravočasne priprave za novo proizvodnjo

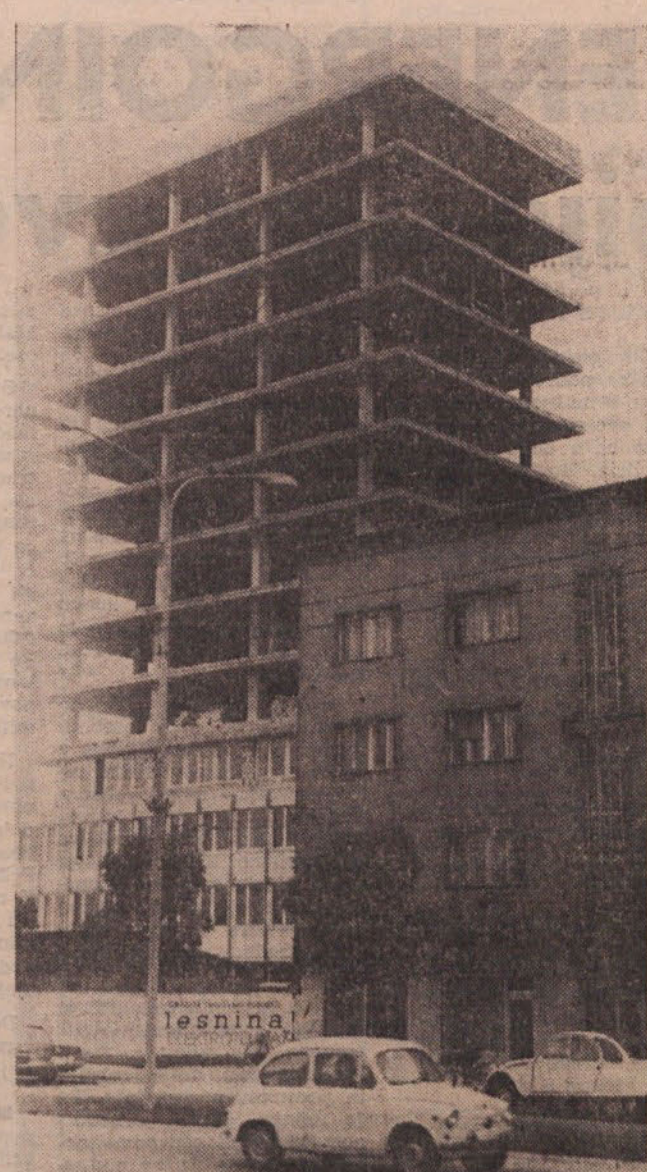
Tovarna barv JUB v Dolu spada po opremljenosti in najhujšemu muzejstvu tovarno na Slovenskem. Vendar gospodarsko dobro stoji in se previdno modernizirajo.

Prvi podatek govori, da je tovarna stara že natanko 140 let. Takrat, pred 140 leti, so milne mila vodna kolesa. Danes resnici na ljubo ni nič drugega, milne še vedno žene vodna kolesa. Toda ob mlinskih so ljudje v treh izmenah. Seveda pa ti mlinski, razen teh imajo tudi sodobnejše, to je jasno, ne meljejo več tistega, kar so mliel pred stoletjem. Poglavitno pa je, da za njimi stoji toliko ljudi, da meljejo noč in dan. Zaradi tega je povprečni osebni dohodek zadnjih šestih mesecev v JUBU kar 101.000 starih din, v osemih mesecih so izdelali toliko blaga, da so plan dosegli 72 odstotno, finančno pa so to leto že »zaključili, saj so finančni plan za letos že dosegli in preslegli za 16%.

»Vse po učinku

»Zgodaj smo spoznali reformo

Tovarna JUB je enkrat že bila na robu propada. To je bilo leta 1960. Leta 1961 so imeli za 250 milijonov bruto-produkta, letos pa bo to že kar milijarda in pol din. Ustvarilo pa jo je 105 zaposlenih delav in delavcev, ki so vsi plačani po učniku, od kilograma.

Nova prodajalna „Lesnine“ in „Elektrotehne“

V novi veliki poslovni stavbi nasproti Gospodarskega razstavišča zaključujejo dela v spodnjih treh nadstropjih, kjer bodo prodajalne trgovskih podjetij »Lesnina« in »Elektrotehna«. »Lesnina« bo imela 650 kvad. metrov poslovnega prostora, »Elektrotehna« pa 200 kvad. metrov. Specializirano prodajalno »Lesnina« bodo odprli v začetku prihodnjega meseca, ko bo na razstavišču lesni sejem. Prodajali bodo le boljše pohištvo: stilsko in pohištvo izbranih serij.

»Vse po učinku

»Zgodaj smo spoznali reformo

Tovarna JUB je enkrat že bila na robu propada. To je bilo leta 1960. Leta 1961 so imeli za 250 milijonov bruto-produkta, letos pa bo to že kar milijarda in pol din. Ustvarilo pa jo je 105 zaposlenih delav in delavcev, ki so vsi plačani po učniku, od kilograma.

»Vse po učinku

»Zgodaj smo spoznali reformo

Tovarna JUB je enkrat že bila na robu propada. To je bilo leta 1960. Leta 1961 so imeli za 250 milijonov bruto-produkta, letos pa bo to že kar milijarda in pol din. Ustvarilo pa jo je 105 zaposlenih delav in delavcev, ki so vsi plačani po učniku, od kilograma.

Foto: J. Vetrovec

„ENERGOINVEST“ bije plat zvona

NADALJ. S 1. STRANI

nili 6% premijo za izvoz na klirinška področja kar predstavlja 85 milijonov izgube, je treba proizvodnjo še poceniti; to bo z boljšo organizacijo dela, novili stroji, novimi tehnološkimi postopki v novi tovarni vsekakor mogoče — samo da delo v njej steče. Brez izvoza pa Energoinvest ni bodočnosti, ni kruha. Naročnike je zato treba gojiti.

Prodana proizvodnja

Proizvodnja črnuškega Energoinvesta je zmeraj naprej razprodana. Za vrat jih zdaj tišče anuite, za novo tovarno in nepričakovani izdatki za dobavo transformatorjev Indoneziji.

Tovarna je lani soslovala dobro. N akoncu leta so imeli 74 milijonov din prihrankov. Tudi letošnji maj je bil še pozitiven, potem pa je prišla sušna kriza in prekinitve dobav za Indonezijo. Posel s to državo se je spričo omejenih virov zmanjšal za 55 milijonov S din.

Izboljšanje finančnega položaja pričakujejo januarja prihodnje leto, kar pa ne bo bistveno vplivalo na zaslužke delavcev. Spomladanske in poletne težave so premostili tako, da so »pojedli« višek, ki so ga ustvarili lani.

Več transformatorjev

Kakor je ugotovil delavski svet podjetja in sindikalna podružnica, je edini izhod iz težkega finančnega položaja, ki ga na eni strani ustvarja, jo težki pogoji na mednarod-

nem trgu, na drugi pa visoke anuite, da kolektiv poveča proizvodnjo. Za to ima novo tovarno, ki bo šele shodila, skratka vse možnosti. Predvsem pa so tu naročila in spet naročila. Povečana proizvodnja pa mora biti občutno cenejša, če noče podjetje prodajati transformatorjev pod lastno ceno. Samo na ta način in nikakor drugače se bo podjetje zvililo iz težav (beri suhih kuvert ob koncu meseca) in preplaha, ki je zadnji mesec zavladal med delavci.

Težnje, da bi s ponovno prerazdelitvijo mase osebnih dohodkov, ki se zdaj giblje v višini 32 milijonov S din, rešili karkoli — nezadovoljstvo delavcev zaradi suhih kuvert — so lahko prej škodljive kot koristne. Ko bo podjetje trdno držalo v rokah finančno situacijo, pa bi pregled in korekture razpisa osebnih dohodkov bil zelo koristen.

V teh kritičnih trenutkih je enotnost kolektiva nujno potrebna. Vse sile je treba skoncentrirati na povečanje in pocenitev proizvodnje. Tu je rešitev. Glavno odgovornost za to pa nedvomno nosijo strokovne službe podjetja, v nič manjši meri pa tudi politične organizacije, ki so dolžne poslednjega člana kolektiva poučiti, kako stoji stvari in kaj je treba storiti, da je v enotnosti moč, bo Energoinvest pripeljalo nazaj na zeleno vejo.

Delati več in ceneje

Tovarna transformatorjev na Črnučah se je vsa leta po priključitvi k sarajevskemu Energoinvestu nenehno raz-

vijala, proizvodnja je naraščala, naraščali so skladi in osebni dohodki.

Gradnjo nove tovarne je narekovala uveljavitev na domačem in svetovnem trgu ter zmeraj večje zahteve po transformatorjih. Kolikokrat se zgodi, da tovarna tudi zdaj ne more v željenem času zadovoljiti domačega kupca vsled prevelikih obveznosti do drugih. In nova tovarna z modernimi stroji čaka, da bo vračala anuite. Te so letos za primerjavo z lanskim letom za 200 milijonov S din narastle na čez 400 milijonov.

Nepričakovano zmanjšanje dohodka in hkrati povečanje obveznosti do plačevanja dolga je kolektiv pripeljalo v nezaviden finančni položaj. Prihranjen denar je skopnel. V novo tovarno so se preseleli pol leta kasneje, kot je bilo predvideno. Da bo proizvodnja v njej stekla brez zastojev, je potreben daljši čas.

Delavski svet podjetja predlaga finančno sanacijo podjetja takole:

■ Povečanje proizvodnje do popolnega izkoristka tehniških zmogljivosti. Uvedba dveh delovnih izmen.

■ Izvesti dosledno delitev dela in izboljšati tehnološke postopke. To je bistvena naloga strokovnjakov.

■ Uvesti povsod skrajno štednjo. Denar za investicijsko vzdrževanje porabiti samo za povečanje in izboljšanje proizvodnje.

■ Izdelovati tiste transformatorje, ki prinašajo največ dohodka.

■ Okrepiti kontrolo nad količinsko in kakovostno dobavo materiala in polizdelkov zaradi zmanjšanja porabe obratnih sredstev in odpravljanja motenj v proizvodnji.

Razen tega so sprejeli še več sklepov o organizaciji strokovne službe in določeni sprememb v njej.

Kot dokaz, da je proizvodnja v Energoinvestu predraga, če se ozremo na svetovni trg, je naslednji podatek:

Materialni stroški za transformator, ki ga narede v Franciji ni večji kot 40 odst., pri nas (v Energoinvestu tudi) pa se gibljejo materialni stroški v višini 70 odst. In če Francozi pri vsakem transformatorju dobe 13 odst. za plače, pri nas pa samo 4 odstotke, je vse povedano.

Kako zmanjšati materialne stroške? S pocenitvijo proizvodnje, z večjo produktivnostjo, ki pa se ne odraža samo v »VEČ DELATI«, temveč, kako več narediti. Torej ne gre samo zato, da bi delavec večkrat udaril s kladivom, temveč kako bo udaril, da bo zato potrebno manj truda in da bo učinek večji.

Vse to kolektiv Energoinvesta zdaj sredi nepričakovane krize spoznava. Odločil se je, da se bo spoprijel s takimi dejstvi, kakršna so. Nastopili so časi tržnega gospodarstva, ki smo jih zakoličili z reformo. Moderna industrija mora biti pripravljena na različne skoke in presenečenja, predvsem pa mora iti v korak s cenami na svetovnem trgu, če ga hoče osvojiti. To pa je imperativna zahteva, če ve, da je zanjo domači trg preskromen.

N. Lapajne

Obisk pri tabornikih SAVČANI, NAPREJ!

Ko sliši besedo »Savčani« marsikdo pomisli najprej na vse prebivalce Savskega naselja; toda ljubljanski taborniki vedo, da se za njo skriva nekaj drugega: to so taborniki Partizanskega »Savskega odreda« iz Sav. naselja, ene najboljših taborniških enot v Sloveniji. Da je to res, so že dostikrat dokazali in še dokazujejo. Udeležujejo se vseh akcij, ki jih organizira Zveza tabornikov Slovenije ali druge taborniške enote.

Ceprav je bil letošnji plan njihovega dela zelo obsežen, ga niso samo dosegli, temveč celo presegli. Ogromno truda so posvetili vzgoji mladega rodu. V tečajih gozdne šole v Bohinju, ki jih organizira Zveza tabornikov Slovenije, je sodelovalo 15 Savčanov. To zagotavlja, da bodo novi, mladi funkcionarji krepko zagrabil za delo in pokazali, kaj so se naučili v gozdni šoli.

V Savskem odredu je čedaje več mladine: marca meseca so imeli 128 članov, junija 160, septembra pa jih je bilo že več kot 200.

Skoraj ni pohoda, tekmovanja ali izleta, ki se ga Savčani ne bi udeležili. Tudi sami organizirajo vsako leto več akcij: letos so organizirali partizanski pohod čez Polhograjske Dolomite, sodelovali pri proslavi 25. letnice pionirske organizacije na Rašici, organizirali pa so tudi dvojne tekmovanje za najmlajše tabornike, medvedke in čebelice. 27. avgusta so pripravili področno prvenstvo (za območje bivšega ljubljanskega okraja) v taborniškem mnogoboju za medvedke in čebelice, ki pa so se ga udeležili le taborniki iz Domžal, Duplice in Ljubljane. V kategoriji čebelice so zmagale predstavnice Savskega odreda, medvedki pa so zasedli drugo in četrto mesto.

V začetku septembra je izvršni odbor Zveze tabornikov Slovenije predlagal Savčanom, naj organizirajo tudi republiško prvenstvo. Savčani so se odločili; začele so se priprave, vsak je dobil svojo nalogo: ta propagando, drugi tehnično službo, tretji spet organizacijo tekmovanja samega. Naloge so se kopicile, vendar Savčani niso obupali. Še krepkeje so poprijeli za delo. Mislili so že, da bo ves njihov trud zaman, kajti do določenega roka so se pojavile le tri ekipe. Rok so podaljšali za nekaj dni in prav takrat so prijave deževale, tako da so se že spr-

ševali, kako bo mogoče v enem dnevu izvesti tekmovanje za 53 ekip iz 17 taborniških enot. Zastavili so vse moči in zadnje dni je v taborniški sobi gorela luč še pozno v noč, nazadnje, pred tekmovanjem, pa je ugasnila šele ob prvem svitu.

Na tekmovanju so se zbrali taborniki iz Divače, Sežane, Jesenic, Rogaške Slatine, Ljubljane in drugih krajev. Od prijavljenih enot niso prišli le taborniki iz Mute ob Dravi. Tako je prvo udeležilo v oktobru tekmovalo 46 od 53 prijavljenih ekip.

Tekmovanje je bilo v Savskem naselju in na hipodromu v Stožicah. V naselju je bilo tekmovanje v premagovanju ovir, kurjenju ognjev in v šaljivem tekmovanju, katerega pokrovitelj je bil »Pionirski list«. Na hipodromu je bil start orientacijskega teka ter slova na lisico, tekmovanje pa so še v igri »med dvema ognjem«. V veselje vodstva tekmovanja in vseh nastopajočih, je tekmovanje potekalo točno po urniku. Temu so pripomogli požrtvovalni sodniki in kurirji, ki so rezultate z različnih panog hitro prinesli v štab, kjer so ugotavljali vrstni red ekip.

Ceprav so imeli Savčani obilo dela z organizacijo, pa niso pozabili tudi na priprave svojih mladih tekmovancev. V skupni razvrstitvi so zasedli drugo mesto (140 točk) in le za 4 točke zaostali za taborniki odreda »Zdravilnih vrelcev« iz Rogaške Slatine, ki so zbrali 144 točk. V posameznih disciplinah so se Savčani takole odrezali:

čebelice (od 7 do 9 let): 1. mesto, čebelice (od 10—12 let): 7. mesto, medvedki (od 7—9 let): 5. mesto, medvedki (od 10—12 let): 1., 3. in 16. mesto.

Čestitamo jim za res dobro izvedeno tekmovanje in dobro uvrstitev in želimo, da bi tudi v prihodnje tako vestno izpolnjevali svoje naloge.

DUSAN KULOVEC

Nevsakdanja vsakdanjost:

Polževa pojedina pri „Šternu“

- IVAN DOBOVŠEK
- IMA FARMO POLŽEV
- V STOŽICAH

V Stožicah za zadnjo kmetijo s hišno številko 1 raste ducat visokih dreves. V senci pod njimi sta dve navažni ogradi polni vrtnih polžev, ki jedo narezane buče.

»Takole 7 do 8.000 jih bo, pravi lastnik polže farne Ivan Dobovšek in opazuje svoje živalce.

»Da, tudi po 24 metrov na dan premeri takle polž, če kar naprej »hodi«. Če pa bi jih stehal vse skupaj, bi jih bilo takole za dobrih 140 kilogramov. Nekako pol leta prespijo, potem se zbude in žive budni, se pariyo, rastejo in jedo vse do 10. oziroma 15. oktobra, ko se zalijejo in zarijejo v zemljo. Povprečno živ vrtni polž okrog 5 let, nekateri več, drugi manj. Za na krožnik pa so dobri že enoletni, če so le dovolj reje-ni.«

»Kakšen okus imajo kaj?« me je zanimalo.

»Mlajši so mehkejši kot piščanec, starejši pa so nekoliko bolj žilavi. Okus: zelo dobri so, poskusiti jih morate, pa boste videli.

Stari ljudje pravijo takole: Polža je za en zobec, če ga pa grizeš, ga imaš poln gobec...

S polži se ukvarjam že od 1936. leta. Zame je to šport in konjiček — oboje hkrati,« se ni pustil motiti živahni mož.

»Polže raziskujem že ves čas, odkar jih gojim. Zelo zanimive živali so tako z biološkega kot tudi s kulinaricnega stališča. Še ko sem bil na kmetijskem ministrstvu Slovenije po osvoboditvi, smo jih precej izvažali: v Italijo, Francijo in v ZDA. Takole po 25 do 30 vagonov na leto. In če vam povem, da je bilo v vsakem vagonu po 10 ton polžev, sem vam dosti rekel...

Sam ne vzgojim več kot 100 do 150 kilogramov polžev na leto, kar pomeni okrog 8 do 10.000 kosov. Ko pa bom šel v pokoj, se bom posvetil samo vzreji polžev. Jedo buče, zelje, solato, hudo radi pa imajo tudi stolčeno sadje. Teški so takole po 2,5 dkg do 4 dkg, sem pa imel enega, ki je vagal kar 9 dkg. To je bila pečenka...

Moji vrtni ali vinogradniški polži HELIX POMATIA je zelo okusen in ga na Kranjskem pripravljajo za jed vsaj tristo let, kakor sem mogel sam ugotoviti. Kdaj in kako pa se je kot jed razširila pri nas zares, bi težko rekel. Morda so ga s svojim jedilnikom prinesli v naše kraje že Rimljani ali pa prvi slovenski priseljenci. Na vsak način pa je znano, da jih zelo radi jedo Čehi, pa tudi Rusi, da o Italijanih in Francozih sploh ne govorimo. Le-ti so naravnost požrešni na mariniranega vrtnega polža.

Polže pojedine prirejam dvakrat do trikrat na leto. Kar žal mi jih je, toda stroške moram nekako pokriti. Letos bom priredil takšno

večerjo pri Šternu na Ježici, morda pa tudi pri Levu in še kje drugod. Pripravljam jih sam. Češki hokejisti in novinarji so bili zelo navdušeni, ko sem jih serviral zanje pri Kovaču v Tomačevem.

Polži pripravljani na kranjski način: tričetrt ure se morajo kuhati. Dobro je, če jih poprej operete in jih s hišami vred vržete v vrelo vodo. Potem jih z vilicami iztaknete in na krožnik. Dobro je, če jih med jedjo pomakate v hren. Imajo podoben okus kot raki. Polže meso ima največ beljakovin od vsega mesa, je pa precej težko prebavljivo. Če so zares dobro skuhani, jih ne boste imeli polna usta, kakor menijo nekateri. Sicer pa pridite novembra na polžjo večerjo k Šternu, pa boste videli in poskusili. Serviram jih takole: po enega polža na krožnik, zraven pa drobno smrekovo vejico, da si z njo lahko odganjate predsodke...

In polž na francoski način: Tričetrt ure naj se kuha v vreli vodi, potem ga pomočimo v slano vodo ali v kis in ga premažemo z mešanico masla, česna in peteršilja. Pustimo ga v hišici. Nato ga še četrt ure pečemo, potem pa serviramo. Lahko ga pečemo tudi na žaru kot ražnjiče, lahko ga pripravimo v majhnih polpetah, popopravimo in posolimo, skratka poznam 25 različnih receptov.

Najbolj všeč med vsemi mi je kranjski način. Dobro skuhan polž s hrenom je boljši

kot vsaka kuhana šunka. Servira se ga po jedi ali pred jedjo kot poslastico. Nekateri jih pojedjo po 50, če se žele najesti, povprečni Posavci pa jih pospravijo do 120 kosov, medtem ko jih je pokojni Stožičan Kopitar pospravil po 200 naenkrat. Zame je dovolj 24 polžev. V moji družini jih vsi jedo, eni več drugi manj.

Torej novembra pridite k Šternu na polžjo večerjo. Cene ekskluzivne. Porcija polžev za porčijo čevapčičev.

Smrečica na Mali planini

Nad 10.000 prostovoljnih delovnih ur za novi planinski dom PD Črnuče

● Mala planina, zadnja nedelja v septembru. V soboto dopoldne se je na Mali planini zbralo 42 črnuških planincev, ki so krepko zavijali rokave za tretjo oziroma zadnjo betonsko ploščo na novem planinskem domu. Prva ekipa je pravzaprav že v petek pripravila vse potrebno, v soboto pa so postavili leseno ogrado in položili železo. Ob devetih zvečer je bilo vse nared. In v nedeljo od šeste ure zjutraj pa do pol

dvanajstih so planinci prostovoljci zabetonirali zadnjo ploščo. Ko to poročamo — zadnje dni septembra — je nova planinska koča na Mali planini gradbeno dokončana. Prav na vrhu pravega hotela se v ponos črnuškim planincem-prostovoljcem smehtja — smrečica.

Dolgoletni predsednik PD Črnuče Metod Lampič, in hkrati najzaslužnejši organi-

zator in iniciator novega doma na Mali planini, nam je s ponosom povedal:

»Fantje so zagrabili, da je bilo veselje. Pa ne samo fantje, celotna deklela so poprijela za lopate kot moški. Zdaž človek ima kaj videti na planini!

V nedeljo nas je bilo na gradbišču 46. Nekateri so naredili po 17 prostovoljnih ur, drugi po deset, tretji pa po sedem. Kolikor je imel časa. V tem kratkem času, odkar smo zastavili prvo lopato na planini, smo skupaj vložili v dom nad 10.000 registriranih prostovoljnih ur. Koliko pa je takšnih, ki jih nismo zapisali.

Oktober bo »bajta« pokrita zaprta, če nam bo družba le še malo priskočila na pomoč.

»Bajta«, kakor popularni Metod pravi novi planinski koči na Mali planini, je v resnici pravi hotel, le nekaj manjši od hotela Šimnovec na Zelenem robu. Dolga je namreč 13, široka 10, visoka pa 11 metrov. Po načrtu bo v njej stalno okrog 60 ležišč. V kleti so štirje prostori: kotlarna, prostor za smuči, bar in pomožni prostor oziroma skladišče. V prvi etaži je šest prostorov, in sicer kuhinja, shramba in sanitarije — ostalo pa gostinske sobe s prekrasnim pogledom na Kamnik in Ljubljano. Koča s svojim licem gleda naravnos v dolino...

V drugi etaži je 9 prostorov: osem spalnic in kopalnica s prho. Prav na vrhu

pod slemenom pa bo tradicionalno planinsko skupno ležišče.

Da bomo našo »bajto« dokončno uredili in opremili tako kot se za solidno planinsko postojanko spodobi, je nadaljeval predsednik Metod, — pri tem misli na vodovodno napeljavo, električno instalacijo, notranjo leseno opremo (obrtiška dela) in gostinsko opremo itd., bomo potrebovali še okrog 15 milijonov S dinarjev.

Bežigradska občinska skupščina je doslej za naš dom skupno prispevala 8,5 milijonov S din, vrednost že opravljenega dela na novem domu, ki je kot že rečeno gradbeno pod streho, pa je po skromni oceni vredno najmanj 21 do 22 milijonov S din. Ko bo objekt dokončno opremljen, se bo njegova vrednost po današnjih merilih gibala v višini 50 do 70 milijonov S din.

Prvi prostori bodo za silo pripravljeni, da sprejmejo goste in graditelje pod streho — za Novo leto.

»Vso strešno konstrukcijo smo v soboto pripeljali na planino z žičnico iz Črne, fantje pa so posamezne dele znosili do okrog 350 metrov oddaljenega gradbišča na ramah! Imeli smo prekrasen dan. Ves dan ni zapihal veter, niti se ni pokazal oblak na nebu. Dolina se je kopala v meglenem morju tam za maloplaninskim Mattehonom...«

Kljub vsem naporom in požrtvovalnosti črnuških planincev pa doma ne bo mogoče dograditi brez družbene podpore. Za prvo silo bi zadostovala manjša vsota, tolikšna, da bi kočo zaprl — kakor pravijo gradbeniki. Gre za okna, vrata in steklo, da se čez zimo ne bi delala škoda.

»Dejanski stroški za gradnjo doma na Mali planini bodo, kakor kažejo vse kalkulacije, precej skromnejši, kot če bi podoben dom gradili kjerkoli v dolini. Ta čudež so omogočile pridne roke naših članov. Vse priznanje je končal predsednik PD Črnuče Metod Lampič, ves žareč od navdušenja, da je dolgoletni načrt črnuških planincev takorekoč tik pred uresničitvijo. Pozabil je le povedati, da gre od tistih 10.000 prostovoljnih ur, vloženi v planinski dom, vsaj 3.000 na njegov račun!

Kakor so planinci že večkrat poudarili, doma na planini ne grade samo zase, temveč za vso bežigradsko mladino, ki bo ob vsakem času dobila v njem prijetno zatočišče: poleti za oddih in razvedrilo na svežem gorskem zraku, pozimi pa za prijetno smuko in sončenje.

Ocena telesne zmogljivosti učencev

Na sestanku predstavnikov občinske zveze za telesno kulturo in profesorjev telesne vzgoje na osnovnih in srednjih šolah, so se dogovorili, da bodo ocenili telesne zmogljivosti učencev osnovnih in srednjih šol za Bežigradom. Testirali bodo učence osnovnih šol od 5. razreda naprej in vse dijake srednjih šol. Testiranje obsega tek na 60 ali 100 metrov, met krogle ali žogice ter skok v daljino; testiranje bo na centralnem stadionu ob Titovi cesti. Rezultate bodo zbrali in obdelali, tako da bodo dobili sliko zmogljivosti učencev in dijakov.

J. P.

Pred zimsko sezono

Poživiti delo v društvih

Delo v telesno-vzgojnih organizacijah se odvija v glavnem na treningih ekip, ki tekmujejo. Za tiste, ki niso člani teh ekip se ponavadi nihče ne zmeni. Tako ugotovimo, da je število aktivnih članov v primerjavi s številom prebivalstva, precej skromno. Društva in klubi bi morali zato organizirati več medsebojnih tekmovanj, srečanj, pohodov in drugih oblik dejavnosti, kakršnih si člani želijo ter vključiti v svoje vrste tudi tiste, ki se rekreativno ukvarjajo s športom.

Mnogi se izgovarjajo, da ni mogoče razširiti dejavnosti ker nimajo igrišč, dvoran itd. Vendar prostora za gibanje na svežem zraku je dovolj; ni potrebno, da imamo lepa asfaltirana igrišča, dovolj je tudi drugih prostorov.

Zimski čas bi morali vsestransko izkoristiti za družabno življenje v telesno-vzgojnih organizacijah, posebno še tam, kjer imajo lastne prostore. Tu naj bi tekli razgovori o delu v društvu, prirejali naj bi strokovna predavanja s filmi itd. Prirejali naj bi tudi čimveč društvenih tekmovanj v najrazličnejših panogah.

Košarka

Mladost jih je izdala

Zenska košarkarska ekipa Partizana iz Ježice je zaključila tekmovanje v republiški ligi. Košarkarice so odigrale 12 tekem, od teh so štirikrat zmagale.

Ekipa Partizana Ježice je najmlajša v republiški ligi, saj znaša povprečna starost igralk komaj 17 let. Nastopale so Vida Oven, Ači Gerden, Zdenka Mavec, Sonja Plevnik, Olga Levstik, Marija Oven, Dunja Bogunič, Nada Mavec, Olga Kušar, Majda Kušar, Marjeta Lupše, Majda Hrovat, Mojca Bole, Lidija Beslić, in Alenka Svajcer. Ekipo je treniral Matjaž Penko. O tekmovanju meni takole:

● Z uvrstitvijo ekipe v republiški ligi ne morem biti zadovoljen, saj bi s košarkarskim znanjem, ki ga imajo te igralke, lahko zasedli višje mesto. Krive so tudi same igralke, ki bi morale pokazati več resnosti pri treniranju; graje vreden je tudi odnos nekaterih igralk do kolektiva, saj bi se morale zavesti, da tekmovanje v republiški ligi ni rekreacija.

V novi sezoni želim, da bi se vse igralke resno lotile dela in pod taktirko novega trenerja pokazale svoje kvalitete ter se čimbolje uvrstile.

JAPL

lestvica slovenske košarkarske lige — ženske za leto 1967:

Slovan	12	10	2	722:446	20
Jesenice	12	8	4	638:552	16
Ilirija	12	8	4	586:554	16
Maribor 66	12	7	5	564:500	14
Maribor	12	5	7	518:589	10
Ježica	12	4	8	484:570	8
Triglav	12	0	12	348:654	0

Nastopa 9 ekip

V ljubljanskih medobčinskih ligah tekmuje letos 9 košarkarskih ekip iz naše občine. Tekmovanje v pionirskih ligah in ligah mladink sta že končani. Pionirji Stadion so se uvrstili na 5. mesto, pionirji Ježice pa na 7. mesto. Mladinke Ježice so si priborile 3. mesto, Stadion pa 7. V članski ligi vodi ekipa Savskega naselja in si bodo verjetno priborili pravico sodelovanja na kvalifikacijah za II. slovensko ligo. Drugo mesto Stadion, ki tekmuje v isti ligi izven konkurence, je na predzadnjem mestu. Mladinci Ježice so na 4. mestu v I. mladinski ligi, Stadion pa na 6. mestu. Mlada ekipa Črnuč, ki je tekmovanje začela dobro, pa je v nadaljevanju popustila in se bo morala zadovoljiti z predzadnjim mestom v II. mladinski ligi.

JAPL

Skromen izkupiček

Tudi košarkarji »Stadiona« in Partizana Ježice, ki so tekmovali v II. republiški ligi, so zaključili letošnjo prvenstveno sezono. Mesto »Stadiona« je drugo leto zapored nastopalo v tej konkurenci, igralci Ježice pa so novinci v republiškem tekmovanju. Uvrstitev obeh bežigradskih ekip ni nič kaj vidna. Tolažilo se lahko s tem, da so vrsto tekem izgubili z minimalno razliko v koših. Košarkarji »Stadiona« so mimo tega le redkokdaj nastopili s najboljšo postavbo, ekipa Ježice pa je precej prizadevala odhod nekaterih najboljših igralcev k vojakom.

lestvica II. republiške članske lige (zahodna skupina) za leto 1967

Nanos	14	12	2	812:636	24
Vrhnika	14	11	3	873:806	22
Tolmin	14	8	6	839:744	16
Moste	14	8	6	782:793	16
Stadion	14	6	8	694:696	12
Triglav	14	6	8	778:852	12
Ježica	14	4	10	649:721	8
Suha	14	1	13	709:889	2

URNIK VADBE V TVD PARTIZAN BEŽIGRAD

(televadnica v jami ob Vodovodni cesti)
PONEDELJEK IN CETRETEK — ob 19.15 pionirke, ob 20.15 mladinke in članice;
SREDA IN PETEK — ob 18.30 pionirji, ob 19.30 mladinci, ob 20.30 člani;
Nedelja dopoldne — prosta telovadba.

Med delovno akcijo črnuških planincev na Mali planini

Dom, ki zares ni majhen, je že pod streho

Pomoč borcem

Na zdravljenju je bilo 226 članov ZB

Zdravstveno stanje borcev NOV je — zaradi vse večje izčrpanosti in pogostih kroničnih obolenj — iz dneva v dan slabše. To nalaga naši družbi, da bolj skrbi za borce, zlasti pa, da več pozornosti posveti preventivnemu zdravljenju borcev.

Tudi letos je komisija za zadeve borcev pri občinski skupščini, v sodelovanju s terenskimi organizacijami ZB in občinskimi združenjem borcev, organizirala preventivno zdravljenje. Na 10-dnevem okrevanju je bilo 210 članov ZB in sicer v Kranjski gori 39, v Piranu 42, v Banjolah 52, v Orikvenici 22, v Bohinju 20, v Volpariji 7, na Belem križu 1, na Dugem otoku 5 in v Poreču 19. Borci so prispevali povprečno 14.500 S dinarjev, drugo je prispevala občinska skupščina.

Na 10-dnevem kurativnem zdravljenju je bilo 16 borcev in sicer v Rogški Slatini 8, v Smarjškem 1. Prsipevek borcev za to zdravljenje je znašal od 24.000 do 28.000 S dinarjev, razliko pa je prispevala občina.

Občinsko priznavalnino v zneskih od 10.000 do 25.000 S dinarjev prejema v bežigradski občini 154 borcev. Spisek upravičencev vsako leto pregledajo in terenske organizacije ZB ugotavljajo, da pomoč zares dobijo tisti, ki so jo potrebni; upoštevajo predvsem zdravstveno in socialno stanje borcev.

V lanskem šolskem letu je 15 otrok dobivalo pomoč za šolanje. Med počitnicami te pomoči ne

izplačujejo, nadaljujejo pa v novem šolskem letu, ko upravičenci predložijo vsa potrebna potrdila v vpisu na šolo.

Občinska skupščina Bežigrada je letos zagotovila v proračunu 39 milijonov S dinarjev za pomoč borcem NOV, kar je 12% več kot lani. Ta denar so razdelili takole:

Za osebne priznavalne borcem je namenjenih 24,5 milijona S dinarjev,

za družinske priznavalne (sem so vštete tudi šolnine) 3 milijone S dinarjev, za izplačilo enkratnih in stalnih pomoči borcem je predvidenih 3,5 milijona S dinarjev, za stroške preventivnega in kurativnega zdravljenja 3,5 milijona S dinarjev, za šolnine borcev 100.000 S dinarjev, za pomoč koroškim borcem pa so dodelili en milijon S dinarjev.

Spoštovani!

Obveščam Vas, da sem v šolskem letu 1966/67 uspešno dokončala šolanje in maturirala na Ekonomski srednji šoli v Ljubljani.

Ker sem v času obiskovanja III. in IV. letnika od Vas dobivala pomoč za šolanje, Vas ob tej priliki obveščam, da sem z dnem 1. IX. 1967 nastopila svojo prvo redno zaposlitev, tako da mi za v bodoče takovrstna pomoč ne bo več potrebna.

Zelo sem srečna, da sem uspešno dokončala šolanje, za kar mi je bila v veliko pomoč prav Vaša pomoč, obenem pa tudi moralna obveznost za uporno delo, ki se mi je vsekakor poplačalo.

Še enkrat prisrčna hvala za izkazano pomoč in pozornost.

Želim vsem članom komisije tudi v nadaljnjem delu veliko uspehov, dobro zdravje in osebne sreče.

Ljubljana, 5.9.1967

Prapor organizacije ZB v Stožicah

Ob krajevem prazniku Posavja v začetku septembra so razvili nov prapor terenske organizacije Zveze borcev Stožice, Ježica in Savijske. Ta organizacija nosi ime Danile Kumar. Pokrovitelj ob razvitu je bila tovarna TONOSA, katere predstavniki so tudi izročili borcem nov prapor.

Dopisujte!

Obletnica bojev za severno mejo

DIPLOMA — PREMALO

Nerešena vprašanja koroških borcev iz let 1918-19

Marsikdo izmed nas morda sploh ne ve, da obstoja pri nas organizacija, ki se uradno imenuje Zveza prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918/19. V tej organizaciji so združeni fantje in možje, ki so v kritičnih letih 1918/19 prostovoljno zagrabili za puške in nam priborili takšno severno mejo Slovenije, kakršno poznamo še danes. Ime slovitega generala Maistra je tesno povezano s tistimi zavednimi Slovenci, ki so stopili na branik slovenskega narodnostnega ozemlja, ko se je po prvi svetovni vojni sklepala mirovna pogodba, smrtno ranjeni habsburški orol pa se je s svojimi kremplji še zmeraj krčevito oklepal Pomurja, Štajerske in Koroške.

Organizacija prostovoljcev za severno mejo 1918/19 ima svoj republiški sedež v Ljubljani, razen tega pa ima podružnice tudi v Celju, Mariboru, Dolnji Lendavi, Ormožu, Slovenj Gradcu, Kranju, Jesenicah, Kranjski gori, Tolmini, Novem mestu in v Kočevju. Že lep čas se ti borci bore, da bi za svoje preživele člane od naše družbe dobili tudi materialno priznanje. Prenekateri preživeli prostovoljci žive v izredno hudih materialnih razmerah, zato je prav, da se vsaj zdaj, ko bomo vsak čas praznovali 50 let, odkar so pogumno stopili na branik severnih slovenskih meja, spomnimo tudi nanje.

Že 1958. leta je bil bivši okrajni odbor Zveze borcev NOV v Mariboru pooblaščen od Glavnega odbora SZDL

Slovenije in od republiškega odbora Zveze borcev NOV Slovenije, da podeli vsem borcem za severno mejo spomenice v obliki diplome. To spomenico je prejelo okrog 1700 teh preživelih borcev-prostovoljcev.

Večina prostovoljcev je danes stara okrog sedemdeset let, hkrati pa so tudi staroupokojeanci. S tem je pravzaprav dovolj povedano.

Izbrana delegacija Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918/19 je pred kratkim obiskala predsednika Skupščine SRS Sergeja Kraigherja in mu obširno razložila svoje probleme. Iz posebne okrožnice, ki jo je zveza razposlala svojim občinskim organizacijam po Sloveniji, med drugim tudi bežigradski, povzemamo naslednje:

Tovariš Kraigher je našo delegacijo sprejel 17. junija. Uvodoma je dejal, da se je po prejemu našega pisma izčrpno informiral glede naše organizacije. Zlasti ugodne informacije je dobil od predsednika republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Franca Leskoška-Luke, ki je bil tudi sam koroški prostovoljec.

Predsedniku skupščine smo orisali zgodovino naše organizacije, zlasti pa naša prizadevanja za rešitev zahtev moralnega in materialnega priznanja zaslug prostovoljcem. Povedali smo tudi, da bo prihodnje leto novembra minilo 50 let od uspešnih bojev na severni slovenski meji.

V nadaljevanju razgovora smo predsedniku skupščine pojasnili, kakšne so naše želje in zahteve, kako naj bi rešili vprašanje priznanja tem borcem z republiškimi prepisi, zlasti pa smo izrazili željo, da bi se republika lotila tega problema bolj prizadeto.

Večina občinskih skupščin v Sloveniji je namreč naše okrožnice in zahteve v njih odbila. Najboljši rešitev so našli le v Mariboru, kar zadeva rešitve v občinskem merilu, kjer so borci za severno mejo 1918/19 izenačili z borci NOV. Če naj bi se našli problemi še nadalje reševali v občinskih merilih, potem naj bi tudi druge občine posnemale mariborsko običino.

Tovariš Sergej Kraigher je poudaril, da so naše zahteve upravičene, vendar pa bo treba najti za ta problem primerno rešitev skupaj z občinskimi skupščinami in seveda ob pomoči socialistične zveze.

Delegacija prostovoljcev za severno mejo se je zanimala tudi za pereče vprašanje v zvezi z novim avstrijskim zakonom o narodnih manjšinah, ki ni v interesu naše narodnostne skupine na Koroškem. Tovariš predsednik nam je zagotovil, da bo to vprašanje obravnavala republiška skupščina.

Prav bi torej bilo, da se tudi v naši občini zganemo in vsaj prihodnje leto, ko bodo proslave ob 50-letnici bojev za severno slovensko mejo, krepko stisnemo roko preživelim prostovoljcem.

Dotlej bo moralna in materialna plat njihovih problemov prav gotovo že ugodno rešena. Brez vsakega dvoma se ob takšnem jubileju to tudi spodobi.

a. b.

50. OBLETNICA VELIKEGA OKTOBRA

„Moja visoka šola je bila oktobrska revolucija“

Dolg stanovanjski blok v Kržičevi ulici za Bežigradom je podoben mnogim predvoj-

Srečko Jeras, udeleženec oktobrske revolucije v Rusiji.

nim stanovanjskim hišam. Prav na vrhu te stavbe, ki nosi hišno številko 6, pa že 36 let stanuje Srečko Jeras. »Sestintrideset let je kar lepa doba,« pravi Jeras smeje. »In koliko stvari se je že zgodilo med stenami tega mojega stanovanja. Težko bi naštel, koliko je bilo pred vojno in med vojno pri meni tujih sestankov in prirediteljev. Včasih se kar čudim, kam smo spravili vse ljudi, ki so nas skrivaj prihajali k nam. Ja, če bi znale stene govoriti,« doda čez čas in se zamisli.

Pred seboj na mizi je razgrnil časopise, nekaj knjig, ki leže na bližnji otomani je zaznamovanih z listki, velik, že precej obrabljen zemljevid Sovjetske zveze pa priča, da Jeras večkrat seže po njem.

Na videz je Jeras podoben mnogim upokojevcem, ki mirno preživljajo svoje življenje: vsak dan hodi kot toliko drugih na trg in z mrežo po trgovinah ali pa se z vnuki igra na bližnjem otroškem igrišču. Toda vsaka prosta ura, tista, ki je zares samo njegova, je ura Jerasovih spominov, ura Oktobrske revolucije, v kateri je Srečko Jeras preživel najlepše, pa tudi najtežje dni svojega življenja.

»Že pred prvo svetovno vojno, ko sem bil še šolar, kam bil revolucionar, zaprisegel sem revolucionarnemu gibanju Preporodovcev. Prva vojna pa mi je nadela vojaško suknjo in čez noč sem se znašel na ruski fronti — postal sem ruski ujetnik. Tu pa se

je začelo zame novo življenje, življenje revolucionarja. Moja visoka šola je bila Oktobrska revolucija.«

Ceprav mu je težko življenje močno spodkopavalo zdravje, je ves mladosten, klen, in v očeh se mu svetli nek poseben lesk, ko govori o dneh velike revolucije, ki so tudi njegovi veliki dnevi, saj je rasel skupaj z rusko revolucijo.

»Medtem ko sem bil ruski ujetnik,« pripoveduje naprej, bilo je to 1916. leta, sem zvedel, da se v Odesi zbirajo ruski prostovoljci za boj proti Avstroogrcem. Takoj sem se jim priključil, saj sem bil idealist in sem mislil, da je vojska dobrovoljcev prvi korak za združeno Jugoslavijo. Kmalu pa sem spoznal, da smo prostovoljci samo lutke, ki naj bi pripomogle k Veliki Srbiji.«

Jeza in razočaranje revolucionarja, ki je že v najbolj zgodnjih letih mladosti sanjal o Jugoslaviji in o enakopravnosti jugoslovanskih narodov, sta bila precejšnja. Takoj, ko je videl, kam pelje pot prostovoljcev, je izstopil iz teh vrst.

»Sele takrat sem se začel natančneje zanimati za novoustanovljeno rusko vojsko. Vojaki so bili polni revolucionarnih idej in vodila jih je ena sama misel — velika zveza sovjetskih držav. Toda to je bila samo ideja, ki pa jo je bilo treba še uresničiti, uresničiti z orožjem v roki.«

In Srečko Jeras je bil eden boljševikov, ki so se v veliki

revoluciji borili za uresničitev te ideje.

»Kakšna mogočnost je bila ta naša revolucija...« je pripovedoval ves v ognju.

»Leto 1918, ko je postala Rusija že sovjetska republika, me je zateklo v Moskvi. Takrat sem se priključil internacionalnemu oddelku Rdeče armade, v katerem so se zbrali navdušeni revolucionarji raznih dežel: Slovenci, Srbi, Hrvati, Madžari, Nemci, Kazahi... Oddelku je poveljeval veliki revolucionar, legendarni komisar Džangiljdin. Naša naloga je bila, da osvobodimo Kirgizijo.«

Pot je bila zanimiva, pa tudi polna neprijetnih srečanj s takimi sovjetnimi belimi tolpami. Okoli 300 revolucionarjev, kolikor jih je štel internacionalni oddelček, je nosilo s seboj velik tovor orožja in municije.

»Do Saratova smo se peljali s posebnim vlakom,« pripoveduje Jeras, »potem do Astrahana, kjer smo imeli hud boj z belimi oficirji, po Volgi z rečnimi ladjami, od tam pa preko Kaspijskega morja do Fort Ševčenka. Tu pa nas je čakalo precej nenavadno potovanje po stepi. Še nikoli v življenju nisem videl tolikšne prostranosti, tako nekaj čudovitega in nenavadnega kot je Zakaspijska stepa. Toda tudi stepa ima svoje muhe — noči, ki so podobne našim zimskim dnevom, ki so bolj vroči, kot dnevi naših najbolj toplih poletij. Ta nenavadna temperatura dnevorov in noči nam je prizadejala mnogo

preglavič in marsikomu izmed nas tudi zrahljala zdravje.«

Dnevi in tedni so bili en sam boj in sam spopad s sovražnikom. Utrujen, toda zato nič manj navdušeni in borbeni vojaki, so končno le pršli v Kirgizijo. Vodja gospodarskega internacionalnega oddelka Sergej Ivanovič Jeras, je bil priča, ko je postala Kirgizija svobodna dežela, sovjetska republika; priča, ko so Kazahi, ki so bili stoletja tlačani, postali svobodni ljudje.

»V Kirgiziji sem dočakal konec vojne. Odpravil sem se domov, toda že v Aktjubinsku sem se spet znašel sredi boja in se kot načelnik štaba pri komandantu fronte v takotimenovani Aktjubinski fronti spopadel s kozaki in belimi četami.«

Pa tudi to še ni bil konec. Boji, težki dnevi na odgovornih mestih v ruski Rdeči armadi, so Jerasu načeli zdravje. Zato je moral v Taškent na zdravljenje. Kirgizija pa se mu je priključila in zato je odšel potem še za dve leti v Kirgizijo za poslovodnega namestnika predsednika sovjeta narodnega gospodarstva za Kirgiško republiko. In šele 1921. leta, ko je bilo vse hudo že mimo, se je vrnil domov, v rojstno Ljubljano.

»Precej hudega sem preživel,« pripoveduje zdaj tiho, kot bi hotel poudariti, da je vse življenje preživel skromno. »Danes pa so vse moje življenje, vsi moji upi, moji vnuki. Saj še ne vedo dobro, kaj pomeni beseda revolucija, toda kadar posedejo okoli mene in ko jim pripovedujem o tistih velikih dneh, me poslušajo z odprtimi usti. In meni je takrat najlepše, ker vem, da je bila velika Oktobrska revolucija začetek naše revolucije, ta pa je tudi tem mojim malim črvičkom prinesla lepše življenje.«

NL